

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry for Human Rights and Refugees

Broj: 06-41-6-216-36/19/MH
Sarajevo, 5. 8. 2020. godine

Bosna i Hercegovina
Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Sekretarijat

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 17-08-2020			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni broj	Broj priloga
2102.03	37	1656	20

PREDMET: Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu, dostavlja se-

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 9. sjednici održanoj 18. 6. 2020. godine razmotrilo i usvojilo Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu.

Zaključkom Vijeća ministara sa iste sjednice zaduženo je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH da svake godine informira Parlamentarnu skupštinu BiH o napretku u predmetnoj problematici.

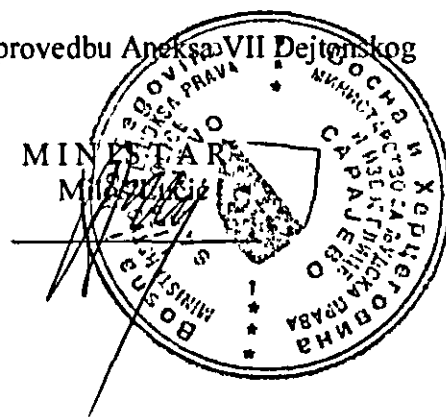
U skladu sa gore navedenim, u prilogu akta dostavljamo vam zaključak Vijeća ministara, te Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu, pripremljen na jezicima i pismima u službenoj upotrebi u BiH.

S poštovanjem,

Prilog:

- Zaključak Vijeća ministara broj: 05-07-5-128/20 od 18. 6. 2020. godine,
- Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu na bosanskom jeziku,
- Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu na srpskom jeziku,
- Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu na hrvatskom jeziku.

Dostavljeno:
1x naslovu
1x a/a

Broj: 05-07-1-1795-24/20
Sarajevo, 18. 6. 2020. godine

20-07-2020

01 B.J.

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINA
- n/r tajniku Ministarstva -
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINA
SARAJEVO

PRIJEMNI LIST			20. 07. 2020
Organizacija	Broj dokumenta	Broj	
01	41	242-17/20	

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

U pravitku dopisa dostavljamo Zaključak 9. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održane 18. 6. 2020. godine, u povodu razmatranja 24. točke dnevnog reda, i to:

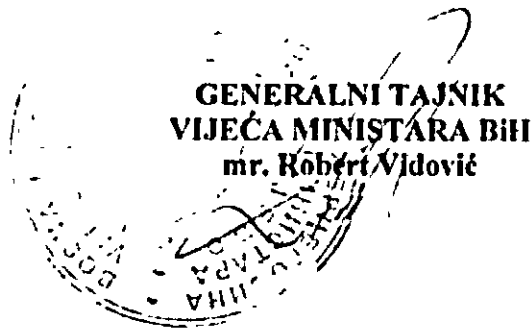
- Izvješće o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provođenje Aneksa VII Daytonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu
Predlagač: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH

S poštovanjem.

Privitak: - kao u tekstu -

DOSTAVLJENO:

- Naslovu
- u spis broj: 05-07-5-128/20
- a/a

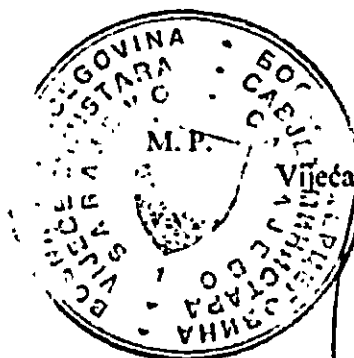

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava 1. tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 9. sjednici, održanoj 18. 6. 2020. godine, pod tačkom 24, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. usvaja se Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provođenje Aneksa VII Daytonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu;
2. zadužuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine da osigura zaključenje sporazuma o udruživanju sredstava s vladama entiteta i Vladom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine kojim će se precizirati pitanje udruživanja sredstava u Fond za povratak Bosne i Hercegovine za pitanja finansiranja prava iz Aneksa VII Daytonskog mirovnog sporazuma;
3. zadužuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine da pozove nadležna ministarstva da u okviru svoje nadležnosti osiguraju finansiranje provođenja prava iz Aneksa VII Daytonskog mirovnog sporazuma;
4. zadužuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine da predmetni izvještaj prosljedi nadležnim institucijama vlasti na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta i Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao i domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama, s ciljem upoznavanja i postupanja po istom;
5. zadužuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine da godišnje izvještava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine o napretku u realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provođenje Aneksa VII Daytonskog mirovnog sporazuma.
6. ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja i neće se objavljivati u „Službenom glasniku BiH“

Broj: 05-07-5-128/20
Sarajevo, 18. 6. 2020. godine

Predsjedavajući
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

1

dhj

Izvještaj
o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine
za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma
za 2018. godinu

Septembar, 2019. godine

SAŽETAK

- Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma za 2018. godinu predstavlja presjek stanja u ovoj oblasti, pregled realizacije preporuka iz Revidirane strategije za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma („Službeni glasnik BiH“, broj 78/10) i poteškoća u pristupu pravima iz Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma.
- Broj izbjeglica iz Bosne i Hercegovine koje se nalaze izvan zemlje je 17.669.
- Trenutno je u Bosni i Hercegovini u statusu raseljenih 32.033 porodice, odnosno 96.421 raseljena osoba.
- Do sada je evidentirano oko 1.062.000 povrataka u Bosnu i Hercegovinu, od čega se oko 612.000 ili 58% odnosi na povratak raseljenih osoba, a oko 450.000 ili 42% na povratak izbjeglica.
- U odnosu na Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma iz 2017. godine, broj obnovljenih stambenih jedinica povećan je za 3,5%.
- U 2018. godini obnovljeno je 1.238 stambenih jedinica.
- U periodu od 2009. do 2018. godine obnovljeno je 12.992 stambene jedinice.
- Broj stambenih jedinica planiranih/u izgradnji je 5.466, što ukupno iznosi 18.458 stambenih jedinica. U odnosu na procjenu broja stambenih jedinica u Revidiranoj strategiji za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma, od 34.918 potrebno je obnoviti još 16.460 stambenih jedinica.
- U 2018. godini implementirana su 572 projekta pomoći u obnovi komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici.
- Za projekte elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika, u periodu od 2009. do 2018. godine uloženo je preko 17 miliona KM u preko 60 općina/gradova u BiH za cca 2.460 korisnika/stambenih jedinica.
- U toku je implementacija značajnih projekata (RSP, CEB II, OPEC, SDF) iz donatorskih i kreditnih sredstava, a cilj je stambeno zbrinjavanje najugroženijih raseljenih osoba i izbjeglih osoba iz regiona i druge mjere podrške provedbi Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma.

- Projektom „Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnog smještaja putem osiguranja javnih stambenih rješenja – CEB II” predviđeno je zatvaranje 121 kolektivnog centra, stambeno zbrinjavanje najmanje 7.200 interno raseljenih osoba i drugih socijalno ugroženih osoba, kroz izgradnju ili rekonstrukciju cca 2.600 stambenih jedinica na području 45 gradova/općina, uključujući i Brčko distrikt BiH. Do kraja 2018. godine, prema Projektu su završeni radovi na izgradnji 6 zgrada sa 113 stanova, a započeta je i izgradnja još 15 zgrada u okviru kojih će biti osigurana 602 stana.
- Izvještaj je dao jasnu sliku o prisutnim poteškoćama koje su u uskoj vezi s realizacijom strateškog cilja osiguranja uslova održivog povratka i procesa reintegriranja u BiH u oblastima zdravstvene i socijalne zaštite, sigurnosti i deminiranja, zapošljavanja i obrazovanja povratnika, te pitanja naknade štete za imovinu koja se ne može vratiti izbjeglicama i raseljenim osobama.

Prema podacima Fonda za povratak BiH, nadležnih entitetskih ministarstava i Brčko distrikta BiH, za obnovu i rekonstrukciju stambenih jedinica i projekte održivosti, ukupno osigurana finansijska sredstva za realizaciju projekata u 2018. godini iznose 31.808.078,61 KM.

- Za projekte obnove i povratka koji se realizuju kroz Fond za povratak BiH, u 2018. godini je ukupno utrošeno 30.614.402,00 KM, od čega je za projekte koji se finansiraju iz udruženih sredstava utrošeno 2.531.486,00 KM, dok je za projekte koji se finansiraju iz kreditnih i donatorskih sredstava utrošeno 28.082.917,00 KM.

I. UVOD

Izveštaj o realizaciji Revidirane strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma (u daljnjem tekstu: Revidirana strategija) za 2018. godinu sadrži presjek stanja u ovoj oblasti, pregled postignutih rezultata i realizacije preporuka iz Revidirane strategije i problema u pristupu pravima iz Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma (u daljnjem tekstu: DMS), pregled ulaganja u obnovu stambenih jedinica i projekte elektrifikacije, komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici.

U Izveštaju, pored podataka Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), uvršteni su podaci koje su dostavile sljedeće institucije:

- Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (Sektor za zdravstvo, Sektor za obrazovanje, Sektor za rad, socijalnu zaštitu i penzijsko-invalidsko osiguranje i BHMAG) i nadležna entitetska ministarstva - Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zapadnohercegovačkog kantona, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske;
- Fond za povratak BiH;
- Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije Republike Srpske;
- Odjeljenje za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko distrikta BiH;
- Predstavništvo UNHCR-a u BiH;
- Misija OSCE-a u BiH i
- Unija za održivi povratak i integracije u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo ima dobru saradnju i koordinaciju s nadležnim entitetskim ministarstvima, međunarodnim organizacijama i institucijama, lokalnim zajednicama, posebno u implementaciji projekata iz oblasti provedbe Aneksa VII DMS-a, razmjene i unapređenja baza podataka i dr.

II. STRATEŠKI CILJEVI

Strategijom BiH za provedbu Aneksa VII DMS-a iz 2002. godine utvrđeni su sljedeći ciljevi:

1. Završetak procesa povratka izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba u BiH;
2. Realiziranje povrata imovine i stanarskih prava;
3. Završetak procesa rekonstrukcije stambenih jedinica za potrebe povratka;
4. Osiguranje uslova održivog povratka i procesa reintegriranja u BiH.

U cilju realizacije strateških ciljeva, u Revidiranoj strategiji analizirano je deset oblasti:

1. Rekonstrukcija stambenih jedinica izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika, zatvaranje kolektivnih centara i rješavanje pitanja alternativnog smještaja raseljenih osoba i povratnika i socijalnog stanovanja, s posebnim akcentom na probleme raseljenih osoba i izbjeglica te stambenog zbrinjavanja ranjivih kategorija povratnika;
2. Završetak procesa povrata imovine i stanarskih prava izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika;
3. Elektrifikacija povratničkih naselja i stambenih jedinica povratnika;
4. Rekonstrukcija infrastrukture u mjestima od interesa za povratak izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika;
5. Zdravstvena zaštita raseljenih osoba i povratnika;
6. Socijalna zaštita raseljenih osoba i povratnika;
7. Ostvarivanje prava na obrazovanje raseljenih osoba i povratnika;
8. Pravo na rad i zapošljavanje raseljenih osoba i povratnika;
9. Sigurnost raseljenih osoba i povratnika i deminiranje područja povratka;
10. Pravo na naknadu štete raseljenim osobama, izbjeglicama i povratnicima.

U decembru 2018. godine Ministarstvo, nadležne institucije entiteta i Vlada Brčko distrikta BiH pokrenuli su aktivnosti vezane za prikupljanje podataka i mapiranje potreba povratnika i raseljenih osoba. Prikupljanje podataka obuhvatit će mapiranje potreba osoba s invaliditetom u BiH, Roma, raseljenih osoba i povratnika. Završetkom ovih aktivnosti Ministarstvo će imati podatke iz svih općina u BiH i dobiti jasne pokazatelje stvarnog stanja i stvarnih potreba ovih ranjivih grupa i njihovih porodica u lokalnim zajednicama u BiH, po svim oblastima i pravima koja su utvrđena Revidiranom strategijom. Ova aktivnost će se realizirati uz podršku Delegacije Evropske komisije u BiH.

1. Rekonstrukcija stambenih jedinica izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika, zatvaranje kolektivnih centara i rješavanje pitanja alternativnog smještaja raseljenih osoba i povratnika, socijalnog stanovanja raseljenih osoba i izbjeglica i stambenog zbrinjavanja ranjivih kategorija povratnika

Realizacija strateških ciljeva - završetak procesa povratka izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba u BiH i završetak procesa rekonstrukcije stambenih jedinica za potrebe povratka - vezana je za ovu oblast.

U dosadašnjoj primjeni odredbi Aneksa VII DMS-a, tragom strateških opredjeljenja, BiH je uglavnom bila usmjerena na rješavanja pitanja povratka izbjeglica i raseljenih osoba i rekonstrukcije stambenih objekata.

Do sada je evidentirano oko 1.062.000 povrataka u BiH. Od ukupnog broja realiziranih povrataka, oko 612.000 ili 58% odnosi se na povratak raseljenih osoba, a oko 450.000 ili 42% na povratak izbjeglica. Procjenjuje se da je broj najugroženijih „manjinskih“¹ povratnika oko 47.000.

Broj raseljenih osoba se znatno smanjio u odnosu na milion raseljenih osoba iz 1995. godine. Broj raseljenih osoba bio je 557.275 prema popisu iz 2000. godine, a nakon revizije statusa iz 2005. godine, broj raseljenih osoba bio je 186.138. Trenutno je u BiH u statusu raseljenih 32.033 porodice, a ukupno 96.421 raseljena osoba.

Broj raseljenih osoba u statusu										
Struktura/ entitet	B		H		S		O		Ukupno	
	Porodica	Osoba	Porodica	Osoba	Porodica	Osoba	Porodica	Osoba	Porodica	Osoba
FBiH	10.016	28.659	2.127	6.702	359	753	140	450	12.642	36.564
RS	57	154	50	115	19.112	59.141	38	110	19.257	59.520
Brčko distrikt BiH	20	59	4	7	110	271	0	0	134	337
BiH	10.093	28.872	2.181	6.824	19.581	60.165	178	560	32.033	96.421

U odnosu na Izvještaj iz 2017. godine nije došlo do očekivanog smanjenja broja raseljenih osoba u statusu. Broj raseljenih osoba ne smanjuje se proporcionalno broju izgrađenih-obnovljenih stambenih jedinica iz dva razloga. Jedan od razloga je što se pored obnove stambenih jedinica raseljenih osoba obnavljaju i stambene jedinice povratnika i izbjeglica iz

¹ „Manjinski“ povratak je čisto tehnički termin koji se odnosi na osobe koje se vraćaju u općine svoga prijeratnog prebivališta u kojima trenutno preovladava(ju) neki drugi konstitutivni narod(i).

BiH. Drugi razlog jeste da se status raseljene osobe zadržava u mjestu raseljenja zbog ostvarivanja i drugih prava propisanih zakonom.

Prema posljednjem godišnjem statističkom izvještaju UNHCR-a za 2018. godinu, izvan BiH je 17.669 izbjeglica iz naše zemlje. Pregled broja izbjeglica iz BiH koje se nalaze u drugim zemljama su: u Srbiji 8.764, Francuskoj 4.085, Švicarskoj 2.026, Njemačkoj 1.478 i dr. Status izbjeglica iz BiH za vrijeme njihovog boravka u zemljama prihvata utvrđuje se po pravilima i propisima zemalja prihvata.

Prema podacima Ministarstva, do danas je izgrađeno odnosno obnovljeno oko 344.000 stambenih jedinica.

Tabela ostvarenih rezultata u obnovi stambenih jedinica za period 2009. - 2018. godine

Procjena broja neobnovljenih stambenih jedinica	Broj obnovljenih stambenih jedinica	Broj stambenih jedinica planirano/u izgradnji	Broj neobnovljenih stambenih jedinica
34.918	12.992	5.466	16.460
100%	37,2%	15,7%	47,1%

U 2018. godini, kroz osigurane projekte, budžete entiteta i Brčko distrikta BiH, obnovljeno je 1.238 stambenih jedinica. Ukupno od 2009. do 2018. obnovljeno je 12.992 stambene jedinice, a planirano/u izgradnji je 5.466 stambenih jedinica, što ukupno iznosi 18.458 stambenih jedinica. U odnosu na procjenu broja stambenih jedinica u Revidiranoj strategiji, od 34.918 potrebno je obnoviti još 16.460 stambenih jedinica.

U odnosu na Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije za 2017. godinu, ostvaren je napredak u obnovi stambenih jedinica, te je za 3,5% povećan broj obnovljenih stambenih jedinica.

Sastavni dio ovog izvještaja je tabela br. 1 „Ulaganja po entitetima i općinama u obnovu i rekonstrukciju stambenih jedinica za period 1.1.2009.-31.12.2018“. U tabeli br. 1 dat je pregled po općinama/gradovima u odnosu na pokazatelje potreba definirane u Okvirnom programu povratka izbjeglica i raseljenih osoba u BiH za period 2009.-2014., koji je sastavni dio Revidirane strategije i realiziranih/obnovljenih stambenih jedinica u periodu 2009.-2018. U određenim općinama/gradovima broj obnovljenih stambenih jedinica veći je od iskazanih potreba zato što je Okvirni program povratka rađen kombiniranjem pokazatelja iz Baze podataka o registriranim potencijalnim korisnicima pomoći za obnovu i Baze podataka o raseljenim osobama u BiH, a pokazalo se da su potrebe za obnovom i rekonstrukcijom veće u određenim općinama/gradovima.

U cilju stambenog zbrinjavanja najugroženijih raseljenih osoba i izbjeglih osoba iz regiona, u toku je realizacija značajnih projekata iz donatorskih i kreditnih sredstava: Državni projekt stambenog zbrinjavanja (DPSZ) u vezi s Regionalnim stambenim programom, Projekt

„Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnog smještaja putem osiguranja javnih stambenih rješenja – CEB II”, Projekt obnove stambenog fonda – OPEC, Projekt obnove stambenih jedinica izbjeglih osoba koji se finansira kreditnim sredstvima Saudijskog fonda za razvoj-SFD, Program pomoći Vlade Republike Hrvatske za podršku povratku Hrvata iz Republike Hrvatske u BiH, čiji je cilj obnova i rekonstrukcija stambenih jedinica i druge mjere podrške provedbi Aneksa VII DMS-a.

Tabela - Pregled projekata i broja stambenih rješenja

Projekt	Planirani broj stambenih jedinica	Vrijednost projekta (u milionima KM)	Donatorska/kreditna sredstva (u milionima KM)	Kontribucija BiH (u milionima KM)	Broj obnovljenih stambenih jedinica	Broj SJ čija je izgradnja u toku	Broj preostalih SJ koje će biti izgrađene do završetka projekta	Godina završetka projekta	Broj preostalih SJ za koje nisu osigurana sredstva
DPSZ*	5.400	200	170	30	812	865	1.515	2021	2.208
CEB 2	2.611	200	120	80	113	602	1.896	2022	
SFD	901	22	22		374	65	462	2020	
OPEC*	491	12	12		430	10	51	2019	
Program Vlade RH	166	1,5	1,5		105	0	61	2020	
	9.569	435,5	325,5	110	1.834	1.542	3.985		2.208

* Od planiranog broja stambenih jedinica u DPSZ-u, čiji je ukupni procijenjeni trošak iznosio oko 200.000.000,00 KM, putem odobrenih potprojekata osigurana su sredstva u iznosu od 146.000.000,00 KM za 3.192 stambena rješenja. Za preostali broj od 2.208 stambenih jedinica, u odnosu na izvorno planiranih 5.400 stambenih jedinica, donatorska sredstva nisu osigurana.

Državni projekt stambenog zbrinjavanja (DPSZ) u vezi s Regionalnim stambenim programom

Državni projekt stambenog zbrinjavanja (DPSZ) u okviru Regionalnog stambenog programa (RSP) implementira se na osnovu Okvirnog sporazuma između Razvojne banke Vijeća Evrope i Bosne i Hercegovine u vezi s Regionalnim programom stambenog zbrinjavanja i sporazuma o grantu. Cilj ovog projekta je osigurati stambeno zbrinjavanje u Bosni i Hercegovini za 5.400 porodica ili 14.000 povratnika i raseljenih osoba. Ukupna vrijednost projekta za Bosnu i Hercegovinu je oko 200.000.000,00 KM, od čega se 170.000.000,00 KM odnosi na donatorska sredstva, dok Bosna i Hercegovina učestvuje s iznosom od oko 30.000.000,00 KM, uglavnom u negotovinskim kontribucijama.

Sve podnesene aplikacije je odobrila Skupština donatora, odnosno za implementaciju potprojekata iz Fonda RSP-a osiguran je iznos od 124.000.000,00 KM, što predstavlja 73% sredstava planiranih iz donacija. Uz doprinos Bosne i Hercegovine od 15% u iznosu od oko 22.000.000,00 KM, ukupna vrijednost ovih potprojekata iznosi 146.000.000,00 KM.

Kroz implementaciju ovih šest potprojekata osigurat će se 3.192 stambena rješenja za oko 10.000 najranjivijih raseljenih osoba, izbjeglica i povratnika. Za preostali broj od 2.208 stambenih jedinica, u odnosu na izvorno planiranih 5.400 stambenih jedinica, donatorska sredstva nisu osigurana.

DPSZ-om su do sada obuhvaćene 83 lokalne zajednice s kojima su potpisani sporazumi o saradnji. Do kraja 2018. godine potpisani su ugovori u ukupnoj vrijednosti od 54.300.000,00 KM, a dobavljačima je na ime izvršenih usluga i radova isplaćeno 33.600.000,00 KM. Završena je izgradnja 812 stambenih jedinica, od čega 20 dodjelom građevinskog materijala, 591 porodična kuća prema sistemu „ključ u ruke“ i 8 višestambenih zgrada s ukupno 201 stanom. Implementacija projekta je produžena do kraja juna 2021. godine.

Projekt „Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnog smještaja putem osiguranja javnih stambenih rješenja – CEB II”

U Revidiranoj strategiji velika pažnja je poklonjena zatvaranju kolektivnih centara i alternativnog smještaja, te je ovo pitanje ocijenjeno kao jedno od ključnih prioriteta iz dva razloga: radi se o izuzetnom humanitarnom problemu, jer raseljene osobe godinama nakon potpisivanja DMS-a žive u kolektivnim centrima i uglavnom u izuzetno lošim uslovima i zato što su kolektivni centri i alternativni smještaj na teretu budžeta na svim nivoima vlasti u BiH.

Projekt „Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnih smještaja putem osiguranja javnih stambenih rješenja – CEB II” implementira se na osnovu potpisanog Međunarodnog okvirnog sporazuma o kreditu između Razvojne banke Vijeća Evrope i Bosne i Hercegovine, L/D1789 (2013) - („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori”, broj: 13/14), kojim su definirani uslovi za finansiranje i realizaciju projekta „Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnih smještaja putem osiguranja javnih stambenih rješenja - L/D 1789 (2013)“. Radi se o „zajedničkom projektu“ na nivou BiH, čija je procijenjena vrijednost 104 miliona eura, od čega je 60 miliona eura kreditno zaduženje (58%), 42,7 miliona eura osigurava se kao bh. učešće (41%), uglavnom putem doprinosa lokalnih nivoa vlasti (in kind i dijelom budžetska sredstva) i 1,3 miliona eura su grantovi podrške iz izvora CEB-a (1%).

Projektom je predviđeno stambeno zbrinjavanje najmanje 7.200 interno raseljenih i drugih socijalno ugroženih osoba koje trenutno žive u kolektivnim centrima i alternativnim smještajima na čitavoj teritoriji BiH, putem izgradnje ili rekonstrukcije cca 2.600 stambenih jedinica na području 45 gradova/općina, uključujući i Brčko distrikt BiH. Stanari kolektivnih centara su osobe u stanju socijalne potrebe, starije i bolesne osobe, izbjegle i raseljene osobe bez ili s minimalnim primanjima. Većina njih su osobe koje ni prije rata nisu imale imovinu, te najprihvatljiviji način da im se omogući život dostojan čovjeka ogleda se u sistemu neprofitnog socijalnog stanovanja. To je evropski model rješavanja pitanja socijalno najugroženijih kategorija stanovnika i način da naše građane iselimo iz nehumanih uslova kakvi su mahom u kolektivnim centrima gdje danas žive.

Ministarstvo je imenovano kao Agencija za provedbu Projekta CEB II, a implementatori ovog projekta su resorna entitetska ministarstva i Brčko distrikt BiH, na osnovu Memoranduma o razumijevanju na realizaciji Projekta. Finansijska realizacija se vrši putem Fonda za povratak BiH i na osnovu potpisanog Memoranduma o finansijskoj realizaciji Projekta.

Do kraja 2018. godine, prema Projektu su završeni radovi na izgradnji 6 zgrada sa 113 stanova, a započeta je i izgradnja još 15 zgrada u okviru kojih će biti osigurana 602 stana. Tokom 2018. godine Banka je odobrila produženje roka za okončanje Projekta do 31.12.2022. godine.

Uz mapiranje porodica obuhvaćenih implementacijom Projekta CEB II, koje je završeno u 2017. godini, predstavništvo UNHCR-a u BiH je iniciralo proces mapiranja preostalih 35 kolektivnih vidova smještaja u BiH, s ciljem pronalaženja trajnih rješenja za korisnike. Istraživanje koje su proveli UNHCR i njegov partner CRS u 2018., u 27 općina, obuhvatilo je 928 porodica raseljenih osoba i povratnika (2.633 pojedinca), uglavnom veoma ugroženih osoba koje žive ispod minimuma životnog standarda. Nakon istraživanja urađena je inicijalna analiza nalaza s terena, koji su podijeljeni s relevantnim faktorima i donositeljima odluka na lokalnom nivou, dok će sveobuhvatna informacija sa svim podacima prikupljenim tokom anketiranja biti podijeljena s relevantnim akterima na entitetskom i državnom nivou u 2019. godini.

Odbor za zaštitu prava izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika u Narodnoj skupštini Republike Srpske održao je u septembru 2017. godine tematsku sjednicu pod nazivom „Zatvaranje kolektivnih centara u BiH” i donesen je određeni set zaključaka. Tom prilikom je zauzet zajednički stav i data puna podrška svih nivoa vlasti zatvaranju kolektivnih centara s rokom realizacije do kraja 2020. godine. Odbori i komisije su se kao radna tijela svih nivoa vlasti obavezali da će u skladu sa svojim nadležnostima inicirati donošenje Zakona o socijalnom stanovanju. Narodni poslanici/zastupnici će u skladu s ustavnim nadležnostima u svojim radnim tijelima, u Program rada zakonodavnih tijela za 2018. godinu uvrstiti usvajanje Zakona o socijalnom stanovanju.

U 2018. godini u Republici Srpskoj je pokrenuta procedura donošenja Zakona o socijalnom stanovanju.

Projekt obnove stambenog fonda - OPEC

Projekt obnove stambenog fonda - OPEC se finansira iz kreditnih sredstava OPEC - OFID Razvojnog fonda. Ukupna procijenjena vrijednost Projekta iznosi 7 miliona \$. Projektom je prvobitno predviđena obnova/izgradnja 390 stambenih jedinica u 45 gradova/općina i Brčko distriktu BiH. Tokom implementacije Projekta procijenjeno je da je iz raspoloživih kreditnih sredstava moguće realizirati obnovu/izgradnju cca 491 stambene jedinice.

Prema ovom projektu, do kraja 2018. godine završena je obnova/izgradnja 430 stambenih objekata, te su započete aktivnosti na pripremi i realizaciji obnove/izgradnje preostalih

stambenih objekata, koje je odobrila Komisija za izbjeglice i raseljene osobe BiH (u daljnjem tekstu: Komisija). Također, u toku 2018. godine je završeno ukupno 10 stambenih jedinica. Ugovorena je sanacija 13 dodatnih stambenih jedinica. Završetak Projekta planiran je do kraja 2019. godine.

Projekt obnove stambenih jedinica izbjeglih osoba koji se finansira kreditnim sredstvima Saudijskog fonda za razvoj-SFD

Projekt obnove stambenih jedinica izbjeglih osoba se finansira iz kreditnih sredstava na osnovu potpisanog Međunarodnog sporazuma o kreditu između BiH i Saudijskog fonda za razvoj (SFD 4/560). Ukupna procijenjena vrijednost Projekta iznosi 15 miliona \$.

Odlukama Komisije odobrena je obnova 901 stambenog objekta za 4.000 korisnika na području 83 općine i Brčko distrikta BiH. U okviru realizacije ovog projekta, do kraja 2018. godine završene su prethodne procedure i ugovoreno je izvođenje radova na obnovi/rekonstrukciji ukupno 439 stambenih objekata (48% od ukupnog planiranog broja stambenih jedinica), od čega je 395 stambenih objekata završeno i predati su korisnicima, a izvođenje radova na obnovi/izgradnji 44 stambena objekta su u završnoj fazi realizacije. U toku 2018. godine ukupno je završeno 223 stambena objekta.

Prema ovom projektu, tokom 2017. godine je došlo do privremene obustave potpisivanja novih ugovora u okviru realizacije ovog projekta zbog problema neriješenog pitanja konačnog servisiranja duga prema navedenom kreditnom sporazumu, koje je u nadležnosti resornih ministarstava finansija (na nivou države, entiteta, Brčko distrikta BiH).

Na osnovu navedenih aktivnosti, do kraja 2020. godine planiran je završetak obnove/izgradnje 462 stambena objekta, što čini 51% od ukupnog planiranog 901 stambenog objekta.

Od kreditora SFD-a, tokom 2017. godine, odobreno je produženje roka implementacije do kraja 2020. godine.

Program pomoći Vlade Republike Hrvatske za podršku povratku Hrvata iz Republike Hrvatske u BiH

Realizacija projekta je u toku, u 2018. godini obnovljeno je 26 stambenih jedinica. Za 2019. godinu predviđena je obnova/izgradnja 47 stambenih jedinica.

U realizaciji navedenih projekata postignut je značajan uspjeh. Međutim, prisutni su i određeni problemi koji utječu na dinamiku i rokove realizacije projekata (složene procedure implementacije projekata u odabiru korisnika, načinu finansiranja, provedbi javnih nabavki, smanjenih kapaciteta svih aktera koji učestvuju u provedbi projekata i dr.).

2. Završetak procesa povrata imovine i stanarskih prava izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika

S ciljem realizacije ovog strateškog cilja, Ministarstvo je od Suda BiH zatražilo podatke o ukupnom broju sudskih postupaka u vezi s povratom imovine i stanarskih prava.

Sud BiH je informirao Ministarstvo da je zaprimljeno ukupno 246 tužbi protiv odluka Komisije za imovinske zahtjeve raseljenih osoba i izbjeglica BiH. Ministarstvo je prema dostupnim informacijama zaprimilo 45 predmeta od Suda BiH, od kojih je 28 zahtjeva za preispitivanje odluka Suda BiH (4 zahtjeva kojim se preispitivanje sudske odluke uvažava, 11 zahtjeva kojim se preispitivanje sudske odluke odbija), 17 presuda Suda BiH (8 presuda kojim se tužba odbija i 9 presuda kojim se tužba uvažava). Prema podacima iz baze podataka Suda BiH, još je samo jedan predmet po zahtjevu za preispitivanje sudske odluke Upravnog vijeća Suda BiH. Prilikom rješavanja ovih predmeta, Sud BiH primjenjivao je Odluku Evropskog suda za ljudska prava, koja je donesena u predmetu Tihomir Aleksić protiv BiH, apelacija broj 38233/05.

Preostali problemi u ovoj oblasti su stvarno vraćanje stanova u kolektivnim objektima, što je i dalje problematično i ne postoji sistemsko rješenje za ovaj problem širom BiH. U nekim slučajevima zgrade su rekonstruirane, ali se odstupalo od dimenzija, tako da raseljene osobe nisu mogle da vrate svoju imovinu. Postoji poseban problem u vezi s osobama čiji su stanovi uništeni, regulacioni planovi lokalnih zajednica koji se odnose na takvo zemljište sada predviđaju da će na tom dijelu zemljišta biti izgrađeni objekti druge namjene.

S ciljem realizacije strateškog cilja „Osiguranje uslova održivog povratka i procesa reintegriranja u BiH“, ostvareni su rezultati kroz oblasti: elektrifikacija povratničkih naselja i pojedinačnih stambenih jedinica povratnika, rekonstrukcija infrastrukture na prostorima gdje žive povratnici i raseljene osobe, zdravstvena, socijalna i penzijsko-invalidska zaštita raseljenih osoba i povratnika, ostvarivanje prava na obrazovanje, rad i zapošljavanje raseljenih osoba i povratnika, sigurnost raseljenih osoba i povratnika, deminiranje područja povratka i pravo na naknadu štete raseljenim osobama, izbjeglicama i povratnicima.

3. Elektrifikacija stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika

Za projekte elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika, u periodu od 2009. do 2018. godine (u okviru implementacije zajedničkih projekata iz udruženih sredstava odobrenih odlukama Komisije i u okviru partnerskih projekata u saradnji s UNDP-om), uloženo je preko 17 miliona KM u preko 60 općina/gradova u BiH za cca 2.460 korisnika/stambenih jedinica.

U toku 2018. godine, Ministarstvo je raspisalo i provelo dva javna poziva za općine/gradove u BiH za dostavu potreba u elektrifikaciji stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika u BiH (april i novembar). Odlukama Komisije raspodjeljena su sredstava iz 2016., 2017. i 2018.

godine i odobrena su 64 projekta elektrifikacije u 26 općina/gradova u BiH, u ukupnom iznosu od 2.138.507,09 KM. Završeno je ukupno 19 projekata elektrifikacije, omogućeno priključenje na elektromrežu za 94 stambene jedinice raseljenih osoba i povratnika iz prethodno odobrenih projekata "ZPE12-13" i „ZPE15“. Također, provodile su se aktivnosti na implementaciji 74 projekta elektrifikacije za priključenje na elektromrežu cca 350 stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika, u okviru preostalih projekata elektrifikacije iz sredstava za 2012., 2013. i 2015. godinu, kao i odobrenih projekata za 2016., 2017. i 2018. godinu.

Prema podacima iz posljednjeg javnog poziva Ministarstva (oktobar–novembar), od 143 općine/grada, tj. lokalne zajednice u BiH, ukupno 53 općine/grada (u FBiH 22, u RS 31) su dostavili prijave na ovaj javni poziv. Ukupna tražena sredstva za elektrifikaciju povratničkih mikrolokality iznose cca 22 miliona KM. Prema urađenim analizama i procjenama oko 1.390 obnovljenih stambenih jedinica povratnika i raseljenih osoba je bez omogućenog priključenja na elektromrežu. Navedeni broj je podložan konstantnim promjenama s obzirom na to da se i pored implementacije projekata elektrifikacije, kojom se omogućava priključenje stambenih jedinica povratnika i raseljenih osoba na elektromrežu, preko različitih projekata obnove stambenih jedinica evidentiraju i novi korisnici čije stambene jedinice nakon rekonstrukcije nemaju omogućeno priključenje.

Sastavni dio ovog izvještaja je tabela br. 2 - Ulaganja po općinama - projekti elektrifikacije i komunalne i socijalne infrastrukture, u kojoj su prikazana ulaganja po općinama/gradovima za period od 1.1.2009. do 31.12.2018. godine, koja su raspoređena na osnovu odluka Komisije, a u skladu s udruženim sredstvima Ministarstva, nadležnih entitetskih ministarstava i Brčko distrikta BiH.

4. Rekonstrukcija infrastrukture u mjestima od interesa za povratak izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika

Preporukama iz Revidirane strategije zatraženo je prioritarno osiguranje sredstava za sanaciju komunalne i socijalne infrastrukture za potrebe osoba koje su se već vratile u svoje obnovljene stambene jedinice; uspostavljanje baze podataka o stanju infrastrukture na teritoriji BiH za potrebe potencijalnih korisnika pomoći – povratnika; utvrđivanje kriterija za odabir prioriternih lokaliteta povratka (pri tome imati u vidu siromašnije općine) u kojima je potrebno sanirati infrastrukturne objekte, na osnovu kojih bi se na transparentan način, putem javnih konkursa, izabrali i realizirali projekti. Zatraženo je da Ministarstvo, u skladu sa svojom koordinirajućom ulogom, objedinjuje sve zahtjeve i informacije značajne za obnovu putne, vodovodne i kanalizacijske mreže, kao i potrebe za obnovom objekata socijalne infrastrukture i dr.

Ministarstvo je u izvještajnom periodu vodilo aktivnosti na utvrđivanju potreba obnove komunalne i socijalne infrastrukture za povratnike i raseljene osobe, kao i na unapređenju procesa dodjele pomoći putem javnih konkursa ovim kategorijama korisnika u BiH.

U toku 2018. godine Ministarstvo je raspisalo javne pozive općinama/gradovima u BiH za dostavu projektnih prijedloga za obnovu i izgradnju komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici, iz sredstava Fonda za povratak BiH za 2017. i 2018. godinu u iznosu od 3.323.000,00 KM.

U 2018. godini odlukama Komisije, iz sredstava za 2016., 2017. i 2018. godinu, raspoređena su sredstva u ukupnom iznosu od 5.279.500,00 KM za projekte obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici, za ukupno 165 projekata.

Komisija je ukupno odobrila cca 34 miliona KM za obnovu komunalne i socijalne infrastrukture iz sredstava Fonda za povratak BiH, u periodu od 2009. do 2018. godine.

U 2018. godini implementirana su 572 projekta pomoći u obnovi komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici.

Sastavni dio ovog izvještaja je tabela br. 2 - Ulaganja po općinama - projekti elektrifikacije i komunalne i socijalne infrastrukture, u kojoj su prikazani projekti po općinama/gradovima u periodu od 1.1.2009. do 31.12.2018. godine, a koji su odobreni na osnovu odluka Komisije, a u skladu s udruženim sredstvima Ministarstva, nadležnih entitetskih ministarstava i Brčko distrikta BiH, kao i projekti po općinama koje su implementirali entitetska ministarstva i Brčko distrikt BiH u skladu s njihovim planovima rada.

5. Zdravstvena zaštita raseljenih osoba i povratnika

Preporuke i prijedlozi mjera za unapređenje stanja u oblasti zdravstvene zaštite kroz Revidiranu strategiju su: pokretanje inicijative Ministarstva civilnih poslova BiH za izmjene i dopune Sporazuma o načinu i postupku korištenja zdravstvene zaštite osiguranih osoba na teritoriji BiH, izvan područja entiteta odnosno Brčko distrikta BiH, kojem osigurane osobe pripadaju, a u vezi s pristupom zdravstvenoj zaštiti raseljenih osoba i povratnika; ujednačavanje trajanja povratničkog statusa; osiguravanje rješenja kojima će djeca imati status osigurane osobe bez obzira na status njihovih roditelja; osiguravanje zdravstvene zaštite djeci tokom osnovnog, srednjeg i redovnog studiranja; osiguravanje zdravstvene zaštite osobama starijim od 65 godina; prijavljivanje na zavode za zapošljavanje bez rokova, što je osnova za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba; omogućavanje raseljenim osobama/povratnicima da se nesmetano uključe u sistem zdravstvenog osiguranja nakon prestanka statusa.

Istraživanje koje je UNHCR u saradnji s Unijom za održivi povratak i integracije u BiH (UZOPI) proveo u 78 općina u BiH, na uzorku od 4.664 domaćinstva/11.435 povratnika i raseljenih osoba, u periodu od 2015. do 2018. godine, ukazuje na to da 11% povratnika i 7%

raseljenih osoba obuhvaćenih istraživanjem nemaju zdravstveno osiguranje². Prema mišljenju UNHCR-a još uvijek postoji velika razlika u obimu prava po osnovu statusa civilnih žrtava rata, osoba s ratnim invaliditetom, porodica u socijalnoj potrebi, što utječe na prava na zdravstvenu zaštitu ovih ugroženih kategorija koje su često u potrebi za zdravstvenom njegom, a što bi trebalo riješiti.

Zdravstvena zaštita, zakoni o zdravstvenom osiguranju i praksa nisu prilagođeni potrebama raseljenih osoba i povratnika kada se nađu izvan nadležnosti fondova zdravstvenog osiguranja. U nedostatku dostupne zdravstvene zaštite ili prenosa zdravstvenog osiguranja, raseljene osobe i povratnici moraju da se uklope u zdravstveni sistem u mjestu povratka, što nije uvijek moguće. Čak i kada je to moguće, ne mogu dobiti zdravstvenu zaštitu pod istim uslovima kao u mjestima raseljenosti, bilo zbog nedostatka harmoniziranog zakonodavstva ili nejednakog nivoa dostupne zdravstvene zaštite.

Iskustva s terena govore i da određeni broj povratnika ne registruju povratak, usljed straha od gubitka zdravstvenog osiguranja u mjestu raseljenja ili nemogućnosti ostvarivanja zdravstvene zaštite u mjestu povratka u istom obimu kao u mjestu raseljenosti. Ovo sprečava potpunu integraciju povratnika koji nastavljaju ostvarivati prava izvan mjesta povratka. Prisutna je neujednačenost u rokovima za prijavljivanje na zavode za zapošljavanje, kao uslov za stjecanje zdravstvenog osiguranja po osnovu nezaposlenosti. U Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH nema rokova za prijavljivanje na zavode za zapošljavanje, dok je u Federaciji BiH taj rok prekluzivan, što onemogućava povratnicima da se u kratkom roku od 30 dana prijave na zavode za zapošljavanje i na osnovu nezaposlenosti ostvare pravo na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu.

U Federaciji BiH i Republici Srpskoj su preduzete djelimične mjere, ali još uvijek nedostaju održiva i sistemska rješenja. Vlada Federacije BiH omogućila je i dalje povratnicima u Republiku Srpsku zdravstvenu zaštitu primjenom Odluke o ostvarivanju prava iz bolničke zdravstvene zaštite povratnika iz Federacije BiH u Republiku Srpsku u zdravstvenim ustanovama u Federaciji BiH. U 2018. godini nastavljeno je izdvajanje budžetskih sredstava za liječenje povratnika u Republiku Srpsku. Sredstva su iz budžeta Federacije BiH, na inicijativu Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, izdvojena u budžetu Federalnog ministarstva zdravstva, razdio 20 – Tekući transfer drugim nivoima vlasti i fondovima - Transfer za Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH za sufinansiranje troškova raseljenih osoba u iznosu od 2.000.000,00 KM.

² Istraživanje je temeljeno na raspoloživim, zvaničnim podacima Ministarstva, o raseljenim osobama i povratnicima u BiH, uključivalo je podatke dostupne u zvaničnim bazama podataka u lokalnim zajednicama, dok je samo anketiranje provedeno u saradnji s predstavnicima lokalnih zajednica, udruženjima raseljenih osoba i povratnika, NVO sektorom, centrima za socijalni rad. Anketari, koje je obučio stručni terenski tim UNHCR-a, su birani u samim lokalnim zajednicama, te je na taj način osiguran transparentan i participativan pristup terenskom istraživanju.

Vlada Republike Srpske je podržala potpisivanje Protokola o liječenju pacijenata za povratnike iz Kantona 10, čime se osigurava pristup bolničkim uslugama u Banjoj Luci i Prijedoru povratnicima u Kantonu 10. Rješenja Vlade Federacije BiH i Vlade Republike Srpske su privremenog karaktera i ne predstavljaju sistemsko rješenje kojim bi se omogućio jednak pristup zdravstvenoj zaštiti povratnicima i raseljenim osobama.

U skladu s Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske, sve osobe starije od 65 godina u Republici Srpskoj, bez obzira na status koji uživaju, smatraju se korisnicima obaveznog zdravstvenog osiguranja u Republici Srpskoj.

U Republici Srpskoj se iz budžeta izdvajaju sredstva za zdravstveno osiguranje izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika i u 2018. godini za ove namjene isplaćeno je 121.921,20 KM.

U 2018. godini održan je sastanak Radne grupe za utvrđivanje prijedloga izmjena i dopuna Sporazuma o načinu i postupku korištenja zdravstvene zaštite osiguranih osoba na teritoriji BiH, izvan područja entiteta odnosno Brčko distrikta BiH kojem osigurane osobe pripadaju, imajući u vidu aktivnosti koje su provedene u 2017. godini. Ministarstvo civilnih poslova BiH je zatražilo i dobilo zvanično izjašnjenje Federalnog ministarstva zdravstva, Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta BiH: "da nema potrebe predmetnim sporazumom obuhvatiti kao ciljane grupe kategorije raseljenih osoba i povratnika, jer je pitanje pristupa zdravstvenoj zaštiti raseljenih osoba i povratnika regulirano Zakonom o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH, Zakonom o raseljenim osobama i povratnicima u Federaciji BiH i izbjeglicama iz BiH i Zakonom o raseljenim osobama, povratnicima i izbjeglicama u Republici Srpskoj".

Možemo zaključiti da tokom 2018. godine nisu postignuti značajni pomaci u realizaciji Revidirane strategije, odnosno preporuka za unapređenje stanja u oblasti zdravstvene zaštite povratnika. Ministarstvo civilnih poslova BiH je uputilo i zaključke s tematske sjednice, koja je održana 14. i 15. decembra 2017. godine, nadležnim tijelima za oblast zdravstvene zaštite, a s ciljem iniciranja izmjena i dopuna Sporazuma u 2018. godini. Međutim, do toga nije došlo u dijelu koji se odnosi na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu raseljenih osoba i povratnika.

Kako bi se unaprijedile oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja, na osnovu prijedloga Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, potrebno je da se implementiraju preporuke Evropske komisije i uspostavi sistem koordinacije programa socijalnog osiguranja u BiH. Potrebno je izraditi novi sporazum koji će obuhvatiti sve grane socijalnog osiguranja, a za čiju će primjenu biti zaduženi fondovi zdravstvenog osiguranja, primjenjujući dokazana načela o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti Evropske konvencije o socijalnom osiguranju Vijeća Evrope, uključujući i slučajeve kada osiguranici rade/borave izvan teritorije kojoj osigurane osobe pripadaju, a koja nadležna tijela i fondovi u Bosni i Hercegovini već primjenjuju putem bilateralnih ugovora o socijalnom osiguranju.

Primjenom načela o koordinaciji sistema prilikom izrade novog sporazuma bile bi obuhvaćene sve osigurane osobe.

6. Socijalna i penzijsko-invalidska zaštita raseljenih osoba i povratnika

Preporuke i prijedlozi mjera za unapređenje stanja u oblastima socijalne i penzijsko-invalidske zaštite u Revidiranoj strategiji su: pokretanje inicijative za zakonsko utvrđivanje minimuma socijalne zaštite i socijalne pomoći za ugrožene grupe u stanju socijalne potrebe; usklađivanje zakona na nivou entiteta i Brčko distrikta BiH iz oblasti socijalne zaštite; izmjene i dopune Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u provođenju penzijskog i invalidskog osiguranja na jedinstvenom pravnom i ekonomskom prostoru BiH; uspostavljanje mehanizma evidencije povratnika; omogućavanje zadržavanja prethodno ostvarenih prava do harmonizacije propisa iz oblasti socijalne zaštite; pojednostavljenje procedure dodjele jednokratne novčane pomoći i povećanje izdvajanja za projekte održivog povratka na svim nivoima, koji bi ciljano sadržavali stavku za socijalne potrebe povratnika.

U odnosu na Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije za 2017. godinu, u ovoj oblasti nisu postignuti značajniji pomaci, a prema nalazima terenske ankete UNHCR-a i Unije za održivi povratak i integracije u BiH, provedene tokom perioda 2015.-2018. godine u 78 općina (na uzorku od 4.664 domaćinstva/11.435 povratnika i raseljenih osoba), 60% povratnika i 53% raseljenih osoba ima potrebu za različitim vrstama pomoći u oblasti socijalne zaštite.

Još uvijek nisu utvrđeni finansijski minimumi i maksimumi u ostvarivanju prava propisanih entitetskim i kantonalnim zakonima u oblasti socijalne zaštite, postoje kašnjenja u isplati socijalnih davanja, prisutno je i dalje nepoštivanje prava iz socijalne zaštite koja su propisana entitetskim zakonima i različit tretman građana u entitetima, a posebno nemogućnost prijenosa socijalnih prava raseljenih osoba u mjesta povratka.

Tokom 2018. godine Ministarstvo civilnih poslova BiH je informiralo nadležna tijela entiteta i Brčko distrikta BiH o značaju provedbe Revidirane strategije, naglašavajući posebno potrebu usklađivanja entitetskih propisa u oblasti socijalne zaštite, u pravcu podrške procesu povratka raseljenih osoba i izbjeglica.

U kontekstu realizacije zaključaka Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH, koji su se odnosili na izradu Izvještaja o potrebi usklađivanja zakona u oblasti socijalne zaštite u odnosu na međunarodne standarde u području ljudskih prava, Ministarstvo civilnih poslova BiH iniciralo je provedbu mjera koje se odnose na jačanje sistema socijalne zaštite. Inicijativa je pokrenuta i u okviru implementacije Akcionog plana za djecu 2015.-2018.

S obzirom na pokrenute inicijative, Ministarstvo civilnih poslova BiH nije dobilo povratnu informaciju ili je dobilo izričito neslaganje nadležnih tijela entiteta Republike Srpske, koja su između ostalog istakla da u izvještajima o provedbi Revidirane strategije „opis stanja u oblasti

socijalne zaštite izbjeglica i raseljenih osoba ne odgovara stvarnom stanju u Republici Srpskoj“, „da se u Republici Srpskoj prava iz socijalne zaštite priznaju pod jednakim uslovima svakoj osobi, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu“, „da konstatacije o nezadovoljavajućem stanju, koje se odnose na pristup pravu na rad i zapošljavanje raseljenih osoba i izbjeglica, nisu zasnovane na objektivnim, povjerljivim i konkretnim podacima“.

U skladu sa zaključcima s druge tematske sjednice „Zdravstvena zaštita raseljenih osoba i povratnika“, koja je održana 14. i 15. 12. 2017. godine u Tesliću, donijet je zaključak da se sljedeća tematska sjednica održi na temu „Socijalna zaštita povratnika i raseljenih osoba“. Organizator ove tematske sjednice je Komisija za ljudska prava i izbjeglice Predstavničkog doma Parlamenta BiH.

7. Ostvarivanje prava na obrazovanje raseljenih osoba i povratnika

Preporuke i prijedlozi mjera za unapređenje stanja u oblasti obrazovanja u Revidiranoj strategiji su: dosljedno provođenje Privremenog sporazuma o zadovoljavanju posebnih potreba i prava povratnika, kako bi se zaštitila djeca povratnika i kako oblast obrazovanja ne bi bila kočnica povratku raseljenih i izbjeglih osoba i njihove djece; nastavak rada Odbora za koordinaciju Privremenog sporazuma na uspostavi harmoniziranog i redovnog mehanizma kontrole u obrazovnom sistemu; dosljedna primjena Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju; preispitivanje i utvrđivanje novih kriterija o nazivima škola, školskih simbola i školskih manifestacija; osmišljavanje i izrada okvirnih ciljeva i zajedničkih standarda za nastavne planove i programe; promoviranje i razvijanje tolerancije u svim školama s ciljem prihvatanja i razumijevanja „drugачijeg i različitog“; uspostavljanje lakšeg pristupa obrazovanju socijalno ugroženima i osobama u ekonomski nepovoljnom položaju.

U okviru istraživanja UNHCR-a i Unije za održivi povratak i integracije BiH, provedenog u periodu od 2015. do 2018. godine u 78 općina u BiH (na uzorku od 4.664 domaćinstva/11.435 povratnika i raseljenih osoba), od 782 povratničke porodice s djecom u školskoj dobi u BiH, 49% porodica smatra da nemaju problema s obrazovanjem (obrazovanje se može posmatrati kao kompozitni pokazatelj koji kombinuje dostupnost obrazovnih institucija, pristup školskim ustanovama i dostupnost nacionalne grupe predmeta), dok 29% ima manjih problema, a 22% ima problem s tim.

Prema mišljenju Misije OSCE-a u BiH: „U 2018. godini nadležne obrazovne vlasti nisu razmatrale niti postigle dogovor o bilo kakvim trajnim rješenjima pitanja utvrđenih u Privremenom sporazumu o zadovoljenju posebnih potreba i prava djece povratnika. Nije riješeno negiranje prava Bošnjaka da imenuju svoj jezik u Republici Srpskoj i postoji stalna zabrinutost oko potencijalnih bojkota obrazovanja u Republici Srpskoj zbog ove diskriminatorne prakse kao i nedosljednog uvođenja nacionalne grupe predmeta. Djeca iz Konjević Polja i Kotor Varoši nastavila su pohađati nastavu u izmještenim školama uz finansiranje Vlade FBiH i Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica.

Nije zabilježen napredak u pogledu okončanja prakse 'dvije škole pod jednim krovom', što predstavlja kršenje međunarodnih konvencija i domaćeg zakonodavstva koji štetno djeluje na djecu u BiH u cjelini. Značajno je spomenuti da su obrazovne institucije u Zeničko-dobojskom kantonu nedavno uvele srpski jezik i književnost za učenike-povratnike srpske nacionalnosti u Maglaju. Institucije su pokazale predanost da se ova praksa ponovi i u Žepču.

U posljednje vrijeme uočen je trend da obrazovne institucije postepeno zanemaruju Okvirni zakon BiH o osnovnom i srednjem obrazovanju.

U 2018. godini nije bilo diskusije ili sporazuma u pogledu revizije postojećih kriterija za nazive škola i simbole. Nije postignut dovoljan napredak u pogledu realizacije kriterija. Misija OSCE-a je uočila nastavak nedosljedne realizacije i široko raspostranjenog kršenja principa u pogledu naziva škola, simbola i posebno školskih manifestacija širom BiH, što ometa stvaranje škola koje će osigurati srdačan prijem i inkluziju za svu djecu”.

Prema mišljenju Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica i dalje ostaje otvoreno pitanje ujednačenih prava povratnika na cijelom prostoru BiH u oblasti obrazovanja. Pravo na učenje bosanskoga jezika i ostalih iz nacionalne grupe predmeta, učenicima bošnjačke nacionalnosti u Republici Srpskoj je uskraćeno. Zbog toga djeca iz Konjević Polja i Kotor Varoši pohađaju instruktivnu nastavu u dislociranim školama čije finansiranje dijelom snosi Vlada Federacije BiH i Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica izdvaja značajna finansijska sredstva za stipendiranje studenata i učenika i osiguranje pripravničkog i volonterskog rada.

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke u svim mjerama i politikama u obrazovanju primjenjuje odredbe definirane Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonom o zabrani diskriminacije u BiH, Zakonom o zabrani diskriminacije u Federaciji BiH, Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH, Gender akcionim planom Bosne i Hercegovine za period 2013.-2017., te u okvirnim zakonima o osnovnom i srednjem obrazovanju, srednjem stručnom obrazovanju, visokom obrazovanju i Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske navodi sljedeće: „Sva djeca u Republici Srpskoj imaju jednaka prava i jednake mogućnosti u obrazovanju bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, u Republici Srpskoj nema segregirajućih škola, monoetničke škole su samo u onim sredinama gdje je takav sastav stanovništva. Prioriteti su interesi i potrebe učenika. Redefinirani su principi i ciljevi odgoja i obrazovanja i uvedeni ishodi učenja, kao jedan od osnovnih elemenata odgojno-obrazovnog rada u kojem je nastava usmjerena na učenika, učenik se osposobljava da zna, razumije i primijeni stečena znanja. Nastavni planovi i programi koje donosi ministar prosvjete i kulture Republike Srpske, na prijedlog Republičkog pedagoškog zavoda Republike Srpske, nisu prepreka u prohodnosti učenika iz jednog u drugi entitet/kanton u BiH. Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske je kroz preduzimanje određenih mjera i aktivnosti, te kroz zakone i podzakonske akte, počev od 2004. godine, pristupilo donošenju rješenja za pitanja obrazovanja povratnika i zadovoljavanja potreba i

prava konstitutivnih naroda, ravnopravnog pristupa i jednakih mogućnosti u obrazovanju i odgoju, kao i osiguranja jednakih uslova i prilika za svu djecu.

Svi učenici povratnici u Republici Srpskoj uključeni su u sistem obaveznog osnovnog obrazovanja, a svi oni koji žele nastaviti dalje obrazovanje mogu nesmetano ostvariti svoje pravo na školovanje u svim srednjim školama u Republici Srpskoj, pod uslovom da ispunjavaju uslove konkursa za upis učenika u prvi razred srednje škole.

U 20 osnovnih škola u Republici Srpskoj, nastava iz nacionalne grupe predmeta je realizirana i izučava se prema nastavnom planu i programu nekog od kantona iz FBiH. Bez obzira na (ne)ispunjenost uslova propisanih tada važećim Privremenim sporazumom, u 20 osnovnih škola u Republici Srpskoj, u kojima je u ranijem periodu realizirana nastava iz tzv. "nacionalne grupe predmeta" prema nastavnom planu i programu nekog od kantona iz FBiH, nastavljeno je s njenim izučavanjem. Misija OSCE-a je prepoznala važnost nastave historije, kao predmeta koji pripada nacionalnoj grupi predmeta, te su ugrađene Smjernice za pisanje i ocjenu udžbenika historije za osnovnu i srednju školu u BiH, koje su usvojila sva ministarstva obrazovanja u BiH. Zahvaljujući naporima Vijeća Evrope i Misije OSCE-a u BiH, urađen je i Priručnik za nastavnike historije koji predstavlja vodič za nastavnike. Preporuka Vijeća Evrope (Preporuka br. /2001/5) je ugrađena u nastavne planove i programe historije u Republici Srpskoj, koji su zasnovani na ishodima učenja, kao i u novu generaciju udžbenika historije za osnovne škole, gimnazije i srednje škole, pa Republika Srpska može poslužiti kao primjer u BiH. U osnovnim školama u Republici Srpskoj koje pohađaju djeca bošnjačke i hrvatske nacionalnosti organizira se izučavanje islamske i katoličke vjeronauke za svu djecu čiji se roditelji izjasne da žele da njihova djeca izučavaju vjeronauku i pohađaju časove vjeronauke.

Također, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske navodi da su u školskoj 2003/2004. godini u potpunosti uklonjeni uvredljivi i neprimjereni sadržaji iz programa i udžbenika za osnovne i srednje škole u Republici Srpskoj/BiH, te da su kriteriji o nazivima škola, školskim simbolima i školskim manifestacijama u Republici Srpskoj ispoštovani do kraja.

U realiziranju preporuka za unapređenje stanja u oblasti obrazovanja sadržanih u Revidiranoj strategiji, u 2018. godini nije došlo do značajnih pomaka po kojima bi se moglo konstatirati bitno unapređenje u navedenim oblastima. Ova konstatacija se naročito odnosi na dosljedno provođenje Privremenog sporazuma o zadovoljavanju posebnih potreba i prava povratnika, kako bi se zaštitila djeca povratnika i kako oblast obrazovanja ne bi bila kočnica povratku raseljenih osoba i izbjeglica i njihove djece. S tim u vezi je i nenastavljanje rada Odbora za koordinaciju Privremenog sporazuma o zadovoljenju posebnih potreba i prava povratnika, a samim tim izostalo je i preispitivanje i utvrđivanje novih kriterija o nazivima škola, školskih simbola i školskih manifestacija. Napredak u oblasti obrazovanja ogleđa se u donošenju Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine prema kojoj konstitutivni narodi Bosne i Hercegovine i pripadnici Ostalih imaju ustavno pravo da imenuju svoj jezik kako žele.

8. Pravo na rad i zapošljavanje raseljenih osoba i povratnika

Preporuke i prijedlozi mjera za unapređenje stanja u oblastima rada i zapošljavanja u Revidiranoj strategiji su: poštivanje Odluke Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda BiH kroz zapošljavanje povratnika u tijelima vlasti, institucijama, upravama i javnim preduzećima u kojima je država većinski vlasnik, s ciljem postizanja principa u skladu s popisom domaćinstava iz 1991. godine; donošenje i provođenje neophodnih provedbenih propisa kako bi se ispoštovale i osigurale ustavne i zakonske odredbe o pristupu pravu na zapošljavanje bez diskriminacije; uvođenje mjera za zapošljavanje; osiguravanje podsticaja privrednicima koji zapošljavaju povratnike i raseljene osobe; osiguravanje prekvalifikacije, dokvalifikacije i samozapošljavanja; osiguranje sredstava nadležnim zavodima za sufinansiranje plata ili doprinosa u određenom periodu za raseljene osobe i povratnike; osiguranje donatorskih sredstava za finansiranje projekata mikrokreditiranja, bespovratne pomoći za započinjanje radnih djelatnosti kao i procjene stručnog osposobljavanja i prekvalifikacije; osiguranje mjere za poboljšanje stanja u domenu ostvarivanja prava na rad i zapošljavanje povratnika i raseljenih osoba.

U odnosu na Izvještaj o realizaciji Revidirane strategije za 2017. godinu, također u ovoj oblasti nisu postignuti značajniji pomaci, te i dalje nije osiguran jednak pristup tržištu rada u BiH za povratnike, raseljene osobe i izbjeglice.

Naime, prema nalazima UNHCR-a i Unije za održivi povratak i integracije BiH i terenske ankete provedene u periodu od 2015. do 2018. godine u 78 općina (na uzorku od 4.664 domaćinstva/11.435 povratnika i raseljenih osoba), samo 17% radno sposobnih povratnika i 20% raseljenih osoba imaju redovno zaposlenje.

Odluku Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda BiH potrebno je dosljedno provoditi kroz zapošljavanje povratnika u tijelima vlasti, institucijama, upravama i javnim preduzećima u kojima je država većinski vlasnik, s ciljem postizanja principa u skladu s popisom domaćinstava iz 1991. godine.

U zakonskim propisima kojima su utvrđeni načini zapošljavanja državnih službenika na državnom i entitetskom nivou navodi se da je jedan od ciljeva zapošljavanja etnička zastupljenost na osnovu posljednjeg popisa stanovništva na državnom nivou, popisa iz 1991. godine u Federaciji BiH, posljednjeg popisa stanovništva u Republici Srpskoj i strukture stanovništva u Brčko distriktu BiH.

U BiH je i dalje evidentna nezaposlenost i ne postoji mehanizam na nivou BiH koji bi odgovorio zadovoljenju potreba radnosposobnog stanovništva u BiH, a time i povratnika i raseljenih osoba. Evidentan je veliki broj radnih migracija.

Tokom 2018. godine Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je učestvovalo u realizaciji projekta IPA 2014. - „Lokalna partnerstva za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini”, čija implementacija je omogućila prekvalifikaciju za preko 1.500 nezaposlenih osoba, od

kojih je preko 500 dobilo zaposlenje. Posebna vrijednost ovog projekta je u tome što je usmjeren na osjetljive grupe nezaposlenih osoba.

Prema mišljenju OSCE-a „Problemi u oblasti radnih prava s kojima se suočavaju povratnici i raseljene osobe, a koji utječu na proces povratka, odnose se na stanje opće nezaposlenosti u BiH. Nema dostupnih podataka koji ukazuju na analizu nezaposlenosti i zaposlenosti po etničkoj pripadnosti, ali dokazi upućuju na to da se manjinski povratnici suočavaju s diskriminacijom u zapošljavanju u javnom sektoru na koje imaju pravo u skladu sa zakonskim odredbama. U tom pogledu, Odluka Ustavnog suda BiH o ustavnosti naroda BiH podrazumijeva da se pri zapošljavanju u javnom sektoru treba postići etnički balans koji odgovara predratnom etničkom sastavu, putem zapošljavanja povratnika u državne službe, institucije, javnu upravu i javna preduzeća čiji je većinski vlasnik država, s ciljem postizanja principa u skladu s popisom stanovništva iz 1991. godine. Prema procjeni koju je dala Unija za održivi povratak i integracije u BiH, u 2014. godini zaposleno je samo 1% povratnika. Misija također želi konstatirati da su određeni propisi Republike Srpske o zapošljavanju u javnom sektoru izmijenjeni prije popisa iz 2013. godine kako bi se uključila referenca na 'posljednji popis'. Ovo može uveliko biti u suprotnosti s drugim zakonima koji se odnose na popis iz 1991. godine i pristup zapošljavanju u javnom sektoru”.

Nadležna entitetska ministarstva u svojim budžetima svake godine izdvajaju određena sredstva za projekte održivosti povratka, među kojima su i projekti podrške u zapošljavanju/samozapošljavanju povratnika u okviru poljoprivrede, podrške razvoju start-up (početnog biznisa) povratnika, podrške investicijskim projektima u cilju zapošljavanja povratnika te zapošljavanje povratnika u maloj privredi i dr.

Prema istraživanju Unije za održivi povratak i integracije u BiH i podacima iz 2018. godine, broj porodica koje su napustile BiH je 6.346, odnosno 20.943 osobe. Tokom istraživanja Unije za održivi povratak i integracije BiH, koje je trajalo od 2013. do 2018. godine, BiH je napustilo 173.011 osoba. Nažalost, trend iseljavanja se i dalje nastavlja, a njime su obuhvaćene i povratničke i raseljeničke porodice koje zbog nemogućnosti osiguranja životne egzistencije, a posebno mlade populacije, svoju domovinu napuštaju zauvijek.

9. Sigurnost raseljenih osoba i povratnika i deminiranje područja povratka

Realizacija preporuka i mjera za unapređenje stanja u oblastima sigurnosti i deminiranja identificiranih područja povratka u Revidiranoj strategiji je u nadležnosti Ministarstva sigurnosti BiH, Ministarstva civilnih poslova BiH, entiteta Republike Srpske, deset kantona u Federaciji BiH i Brčko distrikta BiH. U cilju prikaza stanja u ovoj oblasti tokom 2018. godine, korištene su relevantne informacije Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (VSTV), izvještaji Organizacije za sigurnost i saradnju u Evropi - Misija u BiH (OSCE) i Centra za uklanjanje mina u BiH (BHMACH).

Prema podacima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (VSTV) u 2018. godini, za krivično djelo „*izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti*“ nije potvrđena nijedna optužnica, donijeta je jedna osuđujuća i jedna oslobađajuća presuda, te su pravosnažnim postale 4 osuđujuće presude. U istom periodu nije potvrđena nijedna optužnica niti donesena presuda za krivična djela: *sprečavanje povratka izbjeglica i raseljenih osoba i oštećenje ili rušenje vjerskih objekata*.

Nadalje, VSTV ističe da tužilaštva i sudovi u BiH ne vode evidenciju predmeta o kategorijama podnositelja prijava, odnosno oštećenih u krivičnim djelima. Zbog ove činjenice VSTV ne raspolaže podacima o predmetima formiranim po prijavama raseljenih osoba ili povratnika, a koji su u vezi s krivičnim djelima ugrožavanja sigurnosti ili krivičnim djelima počinjenim iz mržnje prema ovoj kategoriji stanovništva.

U decembru 2018. godine u Banjoj Luci je održan sastanak u sklopu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Bosne i Hercegovine, na kojem je data preporuka Evropske komisije Pododboru za pravdu, slobodu i sigurnost, da je potrebno unaprijediti odgovor institucija za provedbu zakona i procesuiranje predmeta napada na povratnike.

S obzirom na navedenu preporuku, Ministarstvo je iniciralo sastanak s predstavnicima VSTV-a na temu procesuiranja krivičnih djela u kojima su oštećeni raseljene osobe i povratnici, odnosno uspostavljanja službenih evidencija o ovim predmetima. VSTV je prihvatio navedenu inicijativu, te se održavanje sastanka očekuje u narednom periodu.

Trenutna veličina minski sumnjive površine u BiH iznosi 1.018 km² ili 1,98% u odnosu na ukupnu površinu BiH, što predstavlja smanjenje površine za 0,22% u odnosu na Izvještaj za 2017. godinu.

ADMINISTRATIVNI NIVO	Ukupna sumnjiva opasna površina na mine (km ²)	Sumnjiva opasna površina na mine/kategorija prioriteta (km ²)			Sumnjiva opasna površina na kasetnu municiju (km ²)
		I kategorija	II kategorija	III kategorija	
UNSKO-SANSKI KANTON	100 72	41 77	40 37	18 58	0 08
POSAVSKI KANTON	17 76	5 18	10 51	2 07	0 00
TUZLAŃSKI KANTON	78 82	17 79	18 48	42 55	0 68
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	118 64	30 37	15 40	72 87	2 10
BOSANSKO-PODRILJSKI KANTON	45 32	5 15	9 35	30 82	0 00
SREDNJE-BOSANSKI KANTON	122 75	26 12	41 08	55 55	1 73
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON	150 70	15 82	26 16	108 72	0 04
ZAPADNO-HERCEGOVAČKI KANTON	0 31	0 00	0 00	0 31	0 00
KANTON SARAJEVO	68 86	20 38	13 21	35 27	0 37
KANTON 10	75 52	10 06	11 56	53 90	0 35
FEDERACIJA BIH	779 40	172 64	186 12	420 64	5 35
REPUBLIKA SRPSKA	223 91	67 11	84 32	72 48	0 95
DISTRIKT BRČKO	14 69	1 44	10 22	3 03	0 00
BOSNA I HERCEGOVINA	1.018 00	241 19	280 66	496 15	6 30

Teritorijalna raspoređenost minski sumnjive površine u BiH

Prema općoj procjeni utjecaja mina/kasetne municije/ESZR u 129 gradova/općina u BiH, najugroženije općine su: Doboj, Teslić, Maglaj, Usora, Zavidovići, Gornji Vakuf, Sanski Most, Velika Kladaša, Travnik i Ilijaš.

U bazi podataka (BHMAIS) trenutno je registrirano 20.220 zapisnika minskih polja, što predstavlja isti broj u odnosu na podatke iz prethodnog Izvještaja za 2017. godinu.

Strategijom protivminskog djelovanja 2009.-2019. rješavanje minskog problema u BiH predviđeno je do 2019. godine. Strategija protivminskog djelovanja 2009.-2019., zaključno s 2017. godinom, realizirana je tek do 50% (vraćena su 593 km²), a BH MAC kao razlog navodi nedostatak finansijskih sredstava. U saradnji Ženevskog centra za humanitarno deminiranje (GICHD) i BH MAC-a izrađen je Nacrt strategije protivminskog djelovanja BiH 2018.-2025., izvršene su izmjene i dopune Strategije i upućena je na usvajanje Vijeću ministara BiH.³

Vijeće ministara BiH je utvrdilo prijedlog izmjena i dopuna Zakona o deminiranju u BiH, koji je upućen Parlamentarnoj skupštini BiH.

U 2018. godini započet je Projekt „Opća procjena minski sumnjivog područja u BiH 2018.-2019.“ u kojem učestvuju BH MAC, Oružane snage BiH i Norveška narodna pomoć (NPA).

10. Pravo na naknadu štete raseljenim osobama, izbjeglicama i povratnicima

Revidiranom strategijom je općenito prihvaćeno tumačenje Ureda visokog predstavnika za BiH, tačnije pojašnjenje smisla ovog instituta iz Aneksa VII DMS-a, da se kompenzacija u smislu odredbi Aneksa VII DMS-a odnosi samo na kompenzaciju za stambenu jedinicu ili dom. Pravo na adekvatnu novčanu naknadu u skladu s Revidiranom strategijom “prioritetno treba biti osigurano za osobe koje se iz objektivnih razloga ne mogu vratiti u svoje stambene objekte, jer pripadaju posebnim socijalnim kategorijama: teški invalidi, traumatizirane osobe, osobe koje ovise o pomoći drugih ljudi; osobe koje su izgubile svoj stambeni objekt usljed promjene regulacionog plana, eksproprijacije, izgradnje od strane trećih osoba itd; osobe koje se ne mogu vratiti u svoje stambene objekte zbog nepostojanja osnovne infrastrukture ili nedostupnosti socijalnih usluga; ostale osobe pod uslovima predviđenim relevantnim propisima.

Naglašena je potreba da nadležna državna, entitetska i kantonalna ministarstva i tijela, u što kraćem roku od usvajanja Revidirane strategije, procijene i daju solidan pregled stvarne situacije, zajedno s nadležnim službama Brčko distrikta BiH, putem općinskih ureda u BiH i u bliskoj saradnji s UNHCR-om, što bi poslužilo kao osnova za izradu relevantnih propisa iz predmetne oblasti.

³Vijeće ministara BiH usvojilo Strategiju protivminskog djelovanja BiH 2018.-2025. u januaru 2019. godine

Također, Revidiranom strategijom naglašeno je i sljedeće: „U kontekstu Aneksa VII, kompenzacija ne predstavlja pokušaj ostvarivanja sveukupne naknade za sve gubitke koje su ljudi pretrpjeli u ratu, nego samo za prioritetnu kompenzaciju za nemogućnost ostvarivanja pristupa pravu na dom, što je posebno naglašeno i u stavu OHR-a”.

U vezi s pitanjem rješavanja prava na naknadu štete, u Revidiranoj strategiji navedeni su sljedeći zaključci:

„Kompenzaciju u smislu Aneksa VII DMS-a treba posmatrati kao adekvatnu kompenzaciju ili novčanu naknadu u onom obimu koji osigurava pravo na dom raseljenim osobama i izbjeglicama, kao način rješavanja isključivo stambenog pitanja onima koji se iz objektivnih razloga ne mogu vratiti na prijeratne adrese prebivališta, a koji nisu do sada riješili svoje stambeno pitanje na drugi način.

Pravo na odgovarajuću kompenzaciju prioritetno treba osigurati za rješavanje stambenih potreba specifičnih socijalnih kategorija, a to su traumatizirane osobe, teški invalidi, socijalno najranjivije kategorije zavisne od tuđe njege i pomoći, kao i osobe koje se zbog objektivnih okolnosti ne mogu vratiti na svoje adrese prebivališta (npr., promijenjen urbanistički plan, klizište na adresi povratka i sl.).

Nadležna državna, entitetska i kantonalna ministarstva i tijela će skupa s nadležnim službama Brčko distrikta BiH, a putem općinskih službi u BiH, u uskoj saradnji s UNHCR-om, u roku od šest mjeseci od usvajanja Revidirane državne strategije za provedbu Aneksa VII DMS-a, izvršiti neophodna istraživanja i napraviti dobar pregled stvarnog stanja u vezi s ovim pitanjem, što će biti osnova za izradu relevantnih zakonskih i podzakonskih propisa iz ove oblasti.

Rješavanje ovog pitanja u BiH ne može ni na koji način imati negativan utjecaj na proces povratka izbjeglica i raseljenih osoba, a u tom pravcu treba predvidjeti da sredstva za rješavanje pitanja povratka i kompenzacije budu u budžetima posebno planirana i iskazana”.

Međutim, nakon usvajanja Revidirane strategije pa do danas, Ministarstvu se obratilo oko 6.500 podnositelja sa zahtjevima za naknadu štete za imovinu, ali još uvijek nije pokrenuto rješavanje ovog pitanja.

Ukoliko se želi potpuno riješiti izbjegličko/raseljeničko pitanje, nužno je uključivanje svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, uključujući rješenja navedena u Revidiranoj strategiji koju je usvojila i Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.

III. FINANSIRANJE PRAVA IZ ANEKSA VII DMS-a

S ciljem realiziranja strateških ciljeva, od procijenjenog iznosa od 1,21 milijarde KM za potrebe obnove stambenog fonda i prateće infrastrukture, od 2009. do 2017. godine, ukupno su osigurana sredstva u iznosu od oko 877 miliona KM iz kreditnih i donatorskih sredstava, sredstava udruženih u Fond za povratak BiH i budžetskih sredstava entiteta i Brčko distrikta BiH.

Prema podacima Fonda za povratak BiH, nadležnih entitetskih ministarstava i Brčko distrikta BiH, za obnovu i rekonstrukciju stambenih jedinica i projekte održivosti, ukupno osigurana finansijska sredstva za realizaciju u 2018. godini iznose **31.808.078,61 KM**, kako slijedi:

Budžet	Godina 2018. (KM)	Obnova i rekonstrukcija stambenih jedinica	Projekti održivosti
Udružena sredstva u Fond za povratak BiH	2.256.000,00	0	2.256.000,00
Federacija BiH	22.600.000,00	4.600.000,00	18.000.000,00
Republika Srpska	5.613.578,61	2.232.632,00	3.380.946,61
Brčko distrikt BiH	1.338.500,00	1.195.677,00	142.823,00
Ukupno	31.808.078,61	8.028.309,00	23.779.769,61

Udružena sredstva na nivou BiH za 2018. godinu

Sporazumom o udruživanju u Fond za povratak BiH za finansiranje prava iz Aneksa VII DMS-a za 2018. udruženo je 2.256.000,00 KM (sredstva su udružili: Ministarstvo, Federalno ministarstvo za izbjeglice i raseljene osobe, Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske i Vlada Brčko distrikta BiH).

Raspoloživa udružena sredstva na računu Fonda za povratak BiH, raspoređena na projekte obnove i povratka, na dan 31. 12. 2018. godine, iznosila su 10.399.327,00 KM i čine ih neutrošena udružena sredstva osigurana sporazumima o udruživanju iz prethodnih godina, kao i sredstva osigurana Sporazumom o udruživanju za 2018. godinu.

Ova sredstva se troše u skladu s dinamikom realizacije odobrenih projekata i od navedenog iznosa u 2018. godini utrošeno je 2.531.486,00 KM udruženih sredstava.

Pored projekata koji se finansiraju iz udruženih sredstava, Fond za povratak BiH je zadužen i za finansijsku realizaciju projekata koji se finansiraju iz kreditnih i donatorskih sredstava, i to sljedećih projekata:

- Projekt stambene obnove iz kreditnih sredstava Fonda za međunarodni razvoj - OPEC;
- Projekt obnove stambenih jedinica iz sredstava Saudijskog fonda za razvoj;
- Projekt zatvaranja kolektivnih centara i alternativnog smještaja pružanjem javnih stambenih rješenja – CEB II;

- Državni stambeni projekt koji se finansira iz Fonda RSP-a (donatorska sredstva).

Finansijska realizacija projekata koji se finansiraju iz kreditnih i donatorskih sredstava u 2018. godini iznosi 28.082.917,00 KM.

Iz navedenog slijedi da ukupna finansijska realizacija projekata koji se finansiraju iz kreditnih i donatorskih sredstava te udruženih sredstava u 2018. godini iznosi 30.614.402,00 KM. Pregled finansijske realizacije projekata obnove i povratka u 2018. godini, koji se realizuju kroz Fond za povratak BiH, dat je u narednoj tabeli.

Projekt	Realizacija u 2018. godini
Projekt obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici za 2010. godinu	67.144
Elektrifikacija stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika za 2010. godinu	1.695
Elektrifikacija stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika za 2012/2013. godinu	188.286
Projekt obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici za 2012/2013. godinu	14.994
Projekt obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici za 2015. godinu	1.051.113
Elektrifikacija stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika za 2015. godinu	205.877
Projekt obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici za 2016. godinu	1.002.377
Ukupno - projekti koji se finansiraju iz udruženih sredstava	2.531.486
Projekt „Zatvaranje kolektivnih centara - CEB II“	10.213.924
Projekt stambene obnove iz sredstava OPEC-a	225.699

Projekt obnove stambenih jedinica iz sredstava Saudijskog fonda za razvoj	-76.000	2.366.624
Ukupno - projekti koji se finansiraju iz kreditnih sredstava		12.806.247
DPSZ potprojekt BIH1 (2013)		431.318
DPSZ potprojekt BIH2 (2013)		5.025.138
DPSZ potprojekt BIH3 (2013)		8.227.299
DPSZ potprojekt BIH4 (2015)		1.592.916
Ukupno - Projekt DPSZ koji se finansira iz Fonda RSP-a		15.276.670
UKUPNO		30.614.402

Budžetska sredstva Federacije BiH za 2018. godinu

Za 2018. godinu iz budžeta Federacije BiH izdvojeno je 22.600.000,00 KM, koje su raspoređene za sljedeće transfere:

- Tekući transfer za raseljene osobe i povratnike – 16.100.000,00 KM;
- Tekući transfer za razvoj održivosti povratka u Republiku Srpsku – 3.000.000,00 KM;
- Tekući transfer za zajedničke međuentitetske i općinske projekte s nevladinim organizacijama – 2.000.000,00 KM;
- Kapitalni transfer za podršku provođenju održivog povratka izbjeglica i prognanih osoba s područja regije Srebrenice – 1.500.000,00 KM.

U Aneksu budžeta Federacije BiH za 2018. godinu, za projekte koji se sufinansiraju iz budžeta FBiH, odobreno je 290.000,00 KM za realizaciju Projekta „Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnih smještaja pružanjem javnih stambenih rješenja - CEB II“.

Za obnovu i rekonstrukciju stambenih jedinica uloženo je 4.600.000,00 KM. U okviru sredstava za projekte održivosti povratka u iznosu od 18.000.000,00 KM realizirani su:

- Projekti održivog povratka, zapošljavanja i samozapošljavanja povratnika, obnova socijalne infrastrukture (putne, vodovodne, kanalizacijske infrastrukture i elektrifikacija) - 10.000.000,00 KM;
- Projekti održivosti povratka u RS - 3.000.000,00 KM;
- Zajednički međuentitetski i općinski projekti s nevladinim organizacijama - 2.000.000,00 KM;

- Kapitalni transfer - podrška implementaciji održivog povratka izbjeglih i raseljenih osoba s područja regije Srebrenice - 1.500.000,00 KM;
- Humanitarni, zdravstveni, psihosocijalni, informativni i edukativni projekti, projekti besplatne pravne pomoći, stipendiranje studenata povratnika, sufinansiranje troškova prevoza za učenike srednjih škola s područja Republike Srpske, osiguranje obavljanja pripravničkog i volonterskog staža povratnicima s visokom stručnom spremom, te podrška udruženjima čije su programske aktivnosti usmjerene na unapređenje života povratnika - 1.000.000,00 KM;
- Obilježavanje godišnjica i ukopa nevinih žrtava rata, kao i izgradnja spomen-obilježja na prostoru BiH - 500.000,00 KM.

Budžetska sredstva Republike Srpske za 2018. godinu

U 2018. godini ukupno utrošena sredstva za realizaciju Programa rješavanja problema raseljenih osoba, povratnika i izbjeglica za 2018. godinu iz budžeta Republike Srpske iznose 5.613.578,61 KM, a odnose se na:

- Izdvajanja za zdravstveno osiguranje raseljenih osoba - 121.921,20 KM;
- Izdvajanja za rješavanje problema izbjeglica i raseljenih osoba – alternativni smještaj - 1.267.200,52 KM;
- Izdvajanja za rješavanje problema interno raseljenih osoba - 920.012,00 KM;
- Izdvajanja za finansiranje povratka u Republiku Srpsku - 2.231.525,04 KM;
- Izdvajanja za finansiranje povratka u Federaciju BiH - 874.316,85 KM;
- Udružena sredstva u Fond za povratak BiH u 2018. godini - 50.000,00 KM;
- Izdvajanja za finansiranje udruženja koja se bave problemima raseljenih osoba i povratnika - 58.800,00 KM.

Budžetska sredstva Vlade Brčko distrikta BiH za 2018. godinu

Kroz programe obnove stambenih jedinica u svrhu povratka, stambenog zbrinjavanja raseljenih osoba koje se žele integritati na nivou lokalne zajednice Vlade Brčko distrikta BiH te održivosti povratka, u 2018. godini iz budžeta Brčko distrikta BiH za potrebe provođenja Aneksa VII DMS-a izdvojeno je ukupno 1.338.500,00 KM za sljedeće namjene:

- Program za stambeno zbrinjavanje NSP-a, naknada za uništene stanove – sredstva u iznosu od 200.000,00 KM;
- Program obnove individualnih stambenih objekata raseljenih osoba i povratnika u Brčko distrikt BiH - završetak projekta prema javnom pozivu iz 2017. godine - sredstva u iznosu od 500.000,00 KM;
- Program stambenog zbrinjavanja, sanacija/rekonstrukcija neuslovnih stambenih objekata koji se nisu mogli sanirati/rekonstruirati kroz druge programe stambene obnove - sredstva u iznosu od 300.000,00 KM;

- Program stambenog zbrinjavanja raseljenih osoba koje se žele integrirati u lokalnu zajednicu - sredstva u iznosu od 250.000,00 KM;
- Priključenje na NN mrežu objekata koji su obnovljeni, rekonstruirani, sanirani i izgrađeni sredstvima Vlade Brčko distrikta BiH - sredstva u iznosu od 30.000,00 KM;
- Udružena sredstva u Fond za povratak BiH u 2018. godini - sredstva u iznosu od 58.500,00 KM.

TABELA 1 OBNOVA I REKONSTRUKCIJA STAMBENIH JEDINICA PO ENTITETIMA I OPĆINAMA ZA PERIOD 1.1.2009. GODINE DO 31.12.2018. GODINE

Br	Općina	Planirano st. jedinica (prema Revidiranoj strategiji) 2008 - 2014	Ukupno obnovljeno st. jedinica (2009-2017)	Realizirano u 2018. godini									Planirano (2019-2022.godina)									Ukupno realizirano u 2018. godini + planirano (13+22)	
				Broj obnovljenih i rekonstruiranih stambenih jedinica prema izvorima finansiranja								Ukupno realizovano stambenih jedinica u 2018. godini	Planirani broj stambenih jedinica za obnovu i rekonstrukciju prema izvorima finansiranja						Ukupno planirano za realizaciju do kraja 2022 godine				
				Vlada RH	OPEC	CEB 2	SDF	DPSZ	RS RLM	FMROI	Brčko Distrikt		Vlada RH	OPEC	CEB 2	SDF	DPSZ	RS RLM		FMROI	Brčko Distrikt		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	24	
1	Banovići	162	1									0					10				10	10	
2	Bihać	379	32									0			38	7	3					48	48
3	Bosanska Krupa	493	39									0				5	29					34	34
4	Bosanski Petrovac	417	129					20	2			22				13	17					30	52
5	Bosansko Grahovo	662	171				22					22				6	43					49	71
6	Breza	46	1									0					0					0	0
7	Bugojno	385	78							4		4	9				12					21	25
8	Busovača	126	70									0					18					18	18
9	Bužim	7	0									0					0					0	0
10	Cazin	13	21									0					9					9	9
11	Čapljina	383	97				6			8		14				5	33					38	52
12	Čelić	57	6									0			18		0					18	18
13	Doboj Istok	2	32									0					0					0	0
14	Doboj Jug	5	22									0					0					0	0
15	Dobretići	100	30									0					4					4	4
16	Domaljevac -Šamac	42	8									0					9					9	9
17	Donji Vakuf	575	70									0			15		9					24	24
18	Drvar	487	147				5		4			9			47		40					87	96
19	Foča FBiH	311	90								3	3			16	15	6					37	40
20	Fojnica	50	22									0					0					0	0
21	Glamoč	578	132	7			21		12			40				5	75					80	120
22	Goražde	759	129								12	12			324		36					360	372
23	Gornji Vakuf -Uskoplje	144	105	3								3					12					12	15
24	Gračanica	141	0							1		1			24		0					24	25
25	Gradačac	125	18				5					5			86		21					107	112
26	Grude	3	0									0			18		0					18	18
27	Jablanica	77	37								1	1			5		7					12	13
28	Jajce	471	48					8			1	9	22				28					50	59
29	Kakanj	202	25									0					24					24	24
30	Kalesija	153	27						1	4		5				5	21					26	31
31	Kiseljak	88	23									0	7				1					8	8
32	Kladanj	290	14			26					1	27					21	9				30	57
33	Ključ	380	24							1		1			16	22	13					51	52
34	Konjic	401	42							1		1			10	14	9					33	34
35	Kreševo	15	11									0					9					9	9
36	Kupres FBiH	154	95	1								1					3					3	4
37	Livno	280	39	4						3		7					12	5				17	24

TABELA 1 OBNOVA I REKONSTRUKCIJA STAMBENIH JEDINICA PO ENTITETIMA I OPĆINAMA ZA PERIOD 1.1.2009. GODINE DO 31.12.2018. GODINE

Br	Općina	Planirano st. jedinica (prema Revidiranoj strategiji) 2008 - 2014	Ukupno obnovljeno st. jedinica (2009-2017)	Realizirano u 2018. godini									Ukupno realizovano stambenih jedinica u 2018. godini	Planirano (2019-2022 godina)									Ukupno realizirano u 2018. godini + planirano (13+22)
				Broj obnovljenih i rekonstruisanih stambenih jedinica prema izvorima finansiranja										Planirani broj stambenih jedinica za obnovu i rekonstrukciju prema izvorima finansiranja									
				Vlada RH	OPEC	CEB 2	SDF	DPSZ	RS RLM	FMROI	Brčko Distrikt	Vlada RH		OPEC	CEB 2	SDF	DPSZ	RS RLM	FMROI	Brčko Distrikt	Ukupno planirano za realizaciju do kraja 2022 godine		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	24	
38	Lukavac	698	41									0			60		11					71	71
39	Ljubuški	12	8									0					0					0	0
40	Maglaj	749	124			15			1	1		17	1			5	2					8	25
41	Mostar	1.190	384	7			20				13	40			48	23	61					132	172
42	Neum	15	3									0					0					0	0
43	Novi Travnik	362	88					22				22					12					12	34
44	Odžak	261	139						1	5		6					24					24	30
45	Olovo	313	81									16				5	15					20	36
46	Orašje	35	76								3	3				2	25					27	30
47	Pale-Prača	77	31									0			10	5	0					15	15
48	Posušje	1	0									0					0					0	0
49	Prozor-Rama	217	41								2	2			12	10	0					22	24
50	Ravno	165	30				8		1			9				5	0					5	14
51	Sanski Most	520	88					24	2	2		28				28	38					66	94
52	Sapna	162	14								3	3			22		11					33	36
53	Sarajevo-Centar	145	0									0				11	1					12	12
54	Sarajevo-Hadžići	155	19					2				2			18	5	0					23	25
55	Sarajevo-Ilidža	262	31					18		1		19	1		81	7	1					90	109
56	Sarajevo-Ilijaš	399	24								4	4				12	18					30	34
57	Sarajevo-N. Sarajevo	355	19									0				8	0					8	8
58	Sarajevo-Noví Grad	212	24									0				7	0					7	7
59	Sarajevo-Stari Grad	79	8					1				1				4	0					4	5
60	Sarajevo-Trnovo	79	25									0					0				4.000	0.000	5.000
61	Sarajevo-Vogošća	131	3					3		1		4				3	29					32	36
62	Srebrenik	112	1									0			209		0					209	209
63	Stolac	230	111				5		1	9		15				11	1					12	27
64	Teočak	18	13							3		3			20	3	0					23	26
65	Tešanj	32	13									0			31		0					31	31
66	Tomislav grad	6	9									0					0					0	0
67	Travnik	525	71				12	13			3	28			19		26					45	73
68	Tuzla	421	44								2	2			150	17	38					205	207
69	Usora	53	25									0					0					0	0
70	Vareš	459	43						1			1				7	10					17	18
71	Velika Kladuša	95	35									0			20		1					21	21
72	Visoko	155	6									0				3	0					3	3
73	Vrtez	73	49								2	2					19					19	21
74	Zavidovići	809	69								1	1				6	17					23	24
75	Zenica	283	34					62		1		63			131	5	6					142	205
76	Žepče	153	54									0	7				0					7	7

TABELA 1 OBNOVA I REKONSTRUKCIJA STAMBENIH JEDINICA PO ENTITETIMA I OPĆINAMA ZA PERIOD 1.1.2009. GODINE DO 31.12.2018. GODINE

Br	Općina	Planirano st. jedinica (prema Revidiranoj strategiji) 2008 - 2014	Ukupno obnovljeno st. jedinica (2009-2017)	Realizirano u 2018. godini									Planirano (2019-2022.godina)									Ukupno realizirano u 2018. godini + planirano (13+22)
				Broj obnovljenih i rekonstruisanih stambenih jedinica prema izvorima finansiranja								Ukupno realizovano stambenih jedinica u 2018. godini	Planirani broj stambenih jedinica za obnovu i rekonstrukciju prema izvorima finansiranja						Ukupno planirano za realizaciju do kraja 2022 godine			
				Vlada RH	OPEC	CEB 2	SDF	DPSZ	RS RLM	FMROI	Brčko Distrikt		Vlada RH	OPEC	CEB 2	SDF	DPSZ	RS RLM		FMROI	Brčko Distrikt	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	24
77	Žitnice	60	18						1	7		8			184		0				184	192
	Federacija BiH	19.041	3.731	22	0	41	104	189	32	98	0	486	47	0	1.632	322	881	0	0	0	2.882	3.368
78	Banja Luka	105	216	4					24	3		31		2		4	147				153	184
79	Berkovići	29	54					14	1	1		16					2				2	18
80	Bijeljina	176	354							11		11			20		37				57	68
81	Bileća	14	47									0					15				15	15
82	Bratunac	1.188	309								10	10		1	50	15	64				130	140
83	Brod	886	144				8	11	8			27		1			61				62	89
84	Čajniče	311	90								2	2					12				12	14
85	Čelinac	24	27								3	3					0				0	3
86	Derвента	801	203				6	6	8	1		21		2	15	10	162				189	210
87	Doboj	737	419				3	21	1	24		49			184		76				260	309
88	Foča	871	387				20			8		28		2	20	25	51				98	126
89	Gacko	66	129							4		4		1		10	4				15	19
90	Gradiška	61	110					6	3	1		10			30		64				94	104
91	Han Pijesak	79	32				3			4		7					4				4	11
92	Istočna Ilidža	14	14							1		1				4	0				4	5
93	Istočni Drvar	2	1									0					0				0	0
94	Istočni Stari Grad	4	0									0					0				0	0
95	Istočno N. Sarajevo	5	168									0			20		21				41	41
96	Jezero	12	5									0					0				0	0
97	Kalinovik	104	42									0		2			2				4	4
98	Kneževno	37	4								4	4					0				0	4
99	Kostajnica	16	1									0					7				7	7
100	Kotor Varoš	248	115				8	36	2	3		49					63				63	112
101	Kozarska Dubica	54	20								1	1			15		4				19	20
102	Krupa na Uni	9	3									0					0				0	0
103	Kupres RS	38	7									0					0				0	0
104	Laktaši	10	34						2			2					1	38			39	41
105	Lopare	174	30							3		3					5	22			27	30
106	Ljubinje	25	28						1	2		3					3				3	6
107	Milići	136	59		5					9		14				5	12				17	31
108	Modriča	120	111			22	5		2			29			15		25				40	69
109	Mrkonjić Grad	360	42						2			2					5	2			7	9
110	Nevesinje	51	112							3		3				10	2				12	15
111	Novi Grad	193	91						3	3		6					24				24	30
112	Novo Goražde	173	83							4		4		3			14				17	21
113	Osmaci	181	43							12		12					19				19	31
114	Oštra Luka	8	10									0					10				10	10

TABELA 1 OBNOVA I REKONSTRUKCIJA STAMBENIH JEDINICA PO ENTITETIMA I OPĆINAMA ZA PERIOD 1.1.2009. GODINE DO 31.12.2018. GODINE

Br	Općina	Planirano st. jedinica (prema Revidiranoj strategiji) 2008 - 2014	Ukupno obnovljeno st. jedinica (2009-2017)	Realizirano u 2018. godini								Planirano (2019-2022.godina)								Ukupno realizirano u 2018. godini + planirano (13+22)		
				Broj obnovljenih i rekonstruisanih stambenih jedinica prema izvorima finansiranja								Ukupno realizovano stambenih jedinica u 2018. godini	Planirani broj stambenih jedinica za obnovu i rekonstrukciju prema izvorima finansiranja								Ukupno planirano za realizaciju do kraja 2022 godine	
				Vlada RH	OPEC	CEB 2	SDF	DPSZ	RS RLM	FMROI	Brčko Distrikt		Vlada RH	OPEC	CEB 2	SDF	DPSZ	RS RLM	FMROI			Brčko Distrikt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	24
115	Pale	62	86				5		1			6				7	19				26	32
116	Pelagićevo	219	92				8		10	2		20					29				29	49
117	Petrovo	2	0						1			1					0				0	1
118	Prijedor	366	474					50	2	4		56			20		93				113	169
119	Prnjavor	49	23									0				5	21				26	26
120	Ribnik	68	15						1			1				9	0				9	10
121	Rogatica	618	125				25		2	4		31		2			35				37	68
122	Rudo	148	65									0			10		4				14	14
123	Sokolac	257	104				5				1	6		2	54		8				64	70
124	Srbac	3	0						1			1					0				0	1
125	Srebrenica	2.045	197					4			12	16				15	60				75	91
126	Šamac	180	304				2		1	2		5				6	23				29	34
127	Šekovići	20	7								1	1					0				0	1
128	Šipovo	423	36						1			1		1			21				22	23
129	Široki Brijeg	6	0									0					0				0	0
130	Teslić	282	176					29	5	9		43					35				35	78
131	Trebinje	58	104							2		2			62	5	20				87	89
132	Trnovo RS	80	21									0				14	2				16	16
133	Ugljevik	77	23								3	3				5	6				11	14
134	Višegrad	616	404								5	5		3	39		32				74	79
135	Vlasenica	620	65		5						8	13				5	45				50	63
136	Vukosavlje	111	166						3	4		7					10				10	17
137	Zvornik	1.687	218						1	46		47			35	10	35				80	127
	Republika Srpska	15.319	6.249	4	10	22	98	177	88	218	0	617	0	22	589	175	1.465	0	0	0	2.251	2.868
	Brčko distrikt	558	1.774								135	135			286	13	34				333	468
	SVEUKUPNO	34.918	11.754	26	10	63	202	366	120	316	135	1.238	47	22	2.507	510	2.380	0	0	0	5.466	6.704

Napomena: Od planiranog broja stambenih jedinica u DPSZ čiji je ukupan trošak procijenjen na oko 200 miliona KM, kroz odobrene pod-projekte osigurana su sredstva u iznosu 146 000 000 KM za 3 192 stambena rješenja. Za preostali broj od 2 208 stambenih jedinica u odnosu na izvorno planiranih 5 400 stambenih jedinica donatorska sredstva nisu osigurana

TABELA 2 - ULAGANJA PO OPĆINAMA - PROJEKTI ELEKTRIFIKACIJE, KOMUNALNE I SOCIJALNE INFRASTRUKTURE

ELEKTRIFIKACIJA			KOMUNALNA I SOCIJALNA INFRASTRUKTURA																		
Br.	Općine	realizirano u periodu 2009 - 2017. godina	realizirano u 2018. godini			realizirano u periodu 2009 - 2017. godina						realizirano u 2018. godini									
		Projekti: ZPE09, ZPE10, ZPE12-13, UNDP/ MLJPI BiH elektrifikacija područja sa potvrđenim povratkom	Projekat "ZPE12-13" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	Projekat "ZPE15" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	UKUPNO Projekata MLJPI (1+2+3+4+5)	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	ZP16OP	UKUPNO Projekata MLJPI (7+8+9+10+11+12)	Sredstva FMROI (2018. god.)	Sredstva MIRL RS (2018. god.)	Sredstva Brčko distrikt (2018. god.)	UKUPNO Projekata FMROI MIRL RS Brčko distrikt (14+15+16)
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
					ukupno omogućeno priključenje na elekto mrežu st. jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elekto mrežu st. jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elekto mrežu st. jedinica	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata
1	Banovići	0			2				2					1	1	1			1		
2	Banja Luka	0				5	1	5	11							0	1	51	52		
3	Berkovići	15			1	1			2					1	1	1	2		3		
4	Bhać	17				4			4							0	2	1	3		
5	Bijeljina	0				4		1	3	8				4	7	11	5	5	10		
6	Bileća	7					1		1						1	1			0		
7	Bosanska Krupa	0				2		1	3							0	1		1		
8	Bosanski Petrovac	18				1	1		2							0	2	8	10		
9	Bosansko Grahovo	88			4	6	1	3	14						0		6		6		
10	Bratunac	140			1	7			8					1	1	3	5		8		
11	Breza	0							0							0			0		
12	Brčko distrikt	0				3	2		5		1					1		1	1		
13	Brod	66	13		4	10	3	3	20					3	3		12		12		
14	Bugojno	0			2	2			6							0	3	1	4		
15	Busovača	0				8		1	9					1	1	1			1		
16	Bužim	0							0							0	1		1		
17	Cazin	0							0							0			0		
18	Centar-Sarajevo	0				5			5							0			0		
19	Čajniče	79				3			3					1	1		1		1		
20	Čapljina	0			1	4	2	1	8							0		1	1		
21	Čelić	0				2		1	3					1	1	2			0		
22	Čelinac	0							0							0		5	5		
23	Derвента	71			6	6	3	2	17						1	1		12	12		
24	Doboj	0			1	4	3	4	12					1	1	17	13		30		
25	Doboj Istok	0							0						1	1			0		

Br.	Opštine	Projekti: ZPE09, ZPE10, ZPE12- 13, UNDP/ MLJPI BIH elektrifikacija područja sa potvrđenim povratkom	Projekat "ZPE12- 13" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	Projekat "ZPE15" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	UKUPNO Projekata MLJPI (1+2+3+4+5)	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	ZP16OP	UKUPNO Projekata MLJPI (7+8+9 +10+11+12)	Sredstva FMROI (2018. god.)	Sredstva MIRL RS (2018. god.)	Sredstva Brčko distrikt (2018. god.)	UKUPNO Projekata FMROI MIRL RS Brčko distrikt (14+15+16)
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
					ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st. jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st. jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st. jedinica	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata
26	Dobojug	0				1				1							0	1			1
27	Dobrotići	19				3	2			5							0				0
28	Domaljevac - Šamac	0					1			1							0				0
29	Donji Vakuf	5				1	2			3						1	1	1			1
30	Drvar	8					2			2							0	1	12		13
31	Foča	75	0				2	4	3	9							0		11		11
32	Foča- Ustikolina	23				3	2	3	2	10							0				0
33	Fojnica	0				1	4			5							0	2			2
34	Gacko	49	32			2		1		3					1	1		1			1
35	Glasnoć	46		8			6			6							0		7		7
36	Goražde	37					8			8					1	1	2				2
37	Gornji Vakuf - Uskoplje	0				1	1	1		3							0	2			2
38	Gračanica	0								0							0	1			1
39	Gradačac	0				1				1							0	2	2		4
40	Gradiška	0				3	5			8							0	1	9		10
41	Grude	0								0							0				0
42	Hadžići	0								0							0				0
43	Han Pijesak	9					2	1		3						1	1	1	2		3
44	Iliđa	0					2	2		4							0				0
45	Ilijaš	0					2	1	1	4						1	1				0
46	Istočna Iliđa	0				1	10	5	2	18						1	1				0
47	Istočni Drvar	0								0							0	1			1
48	Istočni Mostar	20				1				1							0				0
49	Istočni Stari Grad	24		11		2	1			3				1		1					0
50	Istočno Novo Sarajevo	6				2	1	4	2	1	10						0				0
51	Jablanica	0					2			2						1	1	1			1
52	Jajce	0					5	2		7							0	1			1
53	Jezero	0					1			1							0				0
54	Kakanj	6				2	8			10					1	1	2	1			1
55	Kalesija	0				3	1		1	5							0	10	2		12

Br.	Općine	Projekti: ZPE09, ZPE10, ZPE12- 13, UNDP/ MLJPI BiH elektrifikacija područja sa potvrđenim povratkom	Projektat "ZPE12- 13" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	Projektat "ZPE15" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	UKUPNO Projekata MLJPI (1+2+3+4+5)	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	ZP16OP	UKUPNO Projekata MLJPI (7+8+9 +10+11+12)	Sredstva FMROI (2018. god.)	Sredstva MIRL RS (2018. god.)	Sredstva Brčko distrikt (2018. god.)	UKUPNO Projekata FMROI MIRL RS Brčko distrikt (14+15+16)
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
					ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st. jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st. jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st. jedinica	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata
56	Kalinovik	25			1		2	1		4							0				0
57	Kiseljak	0				1		3		4					1		1	7			7
58	Kladanj	0				2		1		3							0				0
59	Ključ	7					2			2						1	1	3	1		4
60	Kneževo	0				1				1							0		1		1
61	Konjic	0			3	4	1	1		9						1	1	3	3		6
62	Kostajnica	90								0					1		1		2		2
63	Kotor Varoš	10		9	1	1		1		3						1	1	4	10		14
64	Kozarska Dubica	0				2				2							0		2		2
65	Kraševo	0				2		2		4							0	1			1
66	Krupa na Uni	0			1					1							0		1		1
67	Kupres FBiH	0				2	1	1		4							0				0
68	Kupres RS	0								0							0		1		1
69	Laktaši	0			1	1	1			3							0		4		4
70	Livno	0			2	2		1		5							0	6	4		10
71	Lopare	0				2	2		1	5						2	2		3		3
72	Lukavac	16			1					1							0		2		2
73	Ljubinje	0								0							0				0
74	Ljubuški	0			1					1							0	2			2
75	Maglaj	0				1		2		3							0	2			2
76	Milici	14			3	5				8							0	3			3
77	Modriča	231			8	7	3	3		21					1	1	2	1	8		9
78	Mostar	11			4	10	4			18							0	5	4		9
79	Mrkonjč Grad	7			1			1		2							0		2		2
80	Neum	0								0							0				0
81	Nevesinje	17			1	2	1			4							0		1		1
82	Novi Grad	0				3	3	1		7							0		4		4
83	Novi Grad- Sarajevo	0				1				1							0				0
84	Novi Travnik	24			4	7	3	4		18							0	1			1
85	Novo Goražde	126	0			4				4							0	1	2		3

Br.	Općine	Projekti: ZPE09, ZPE10, ZPE12- 13, UNDP/ MLJPI BiH elektrifikacija područja sa potvrđenim povratkom	Projekat "ZPE12- 13" elektrifikacija st jedinica povratnika i raseljenih osoba	Projekat "ZPE15" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	UKUPNO Projekata MLJPI (1+2+3+4+5)	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	ZP16OP	UKUPNO Projekata MLJPI (7+8+9 +10+11+12)	Sredstva FMROI (2018. god.)	Sredstva MIRL RS (2018. god.)	Sredstva Brčko distrikt (2018. god.)	UKUPNO Projekata FMROI MIRL RS Brčko distrikt (14+15+16)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
		ukupno omogućeno priklučenje na elektro mrežu st jedinica	ukupno omogućeno priklučenje na elektro mrežu st jedinica	ukupno omogućeno priklučenje na elektro mrežu st jedinica	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata
86	Novo Sarajevo	0			1		1			2							0				0
87	Odzak	0			2	2	2			6							0	2	1		3
88	Glavo	5			1	5		2		8							0		1		1
89	Orašje	0			1	1		1		3					2		2	1	1		2
90	Osmaci	12			1	3	1	2		7							0	4			4
91	Oštra Luka	0				1	1			2							0		2		2
92	Pale	0			2	2	3	2		9						1	1		2		2
93	Pale-Prača	48				1				1							0				0
94	Pelagićevo	42					2	1		3					1	1	2		14		14
95	Petrovo	0								0							0		2		2
96	Posušje	0								0							0				0
97	Prijedor	0			1	11	3			15							0	3	6		9
98	Prijavor	0					1			1					1		1	1	2		3
99	Prozor-Rama	0			2	5	1	1		9							0				0
100	Ravno	21	5		1	2		1		4							0				0
101	Ribnik	0					1			1						1	1		1		1
102	Rogatica	116	16			3	1			4						1	1		4		4
103	Rudo	48			1	2		1		4					1		1				0
104	Sanski Most	54			1	4				5							0	1	6		7
105	Sapna	0								0					1		1	3			3
106	Sokolac	10			4	6				10					1	1	2				0
107	Srbac	0								0							0	1	1		2
108	Srebrenica	29			1	4	2	1		8					1		1	5	11		18
109	Srebrenik	0								0							0				0
110	Stari Grad-Sarajevo	0				2				2							0				0
111	Stolac	8			2	2	1	1		6					2		2	2			2
112	Šamac	29				2				2						1	1	2	3		5
113	Šekovići	0								0							0				0
114	Šipovo	24						3		3						1	1				0
115	Široki Brijeg	0								0							0				0

Br	Opštine	Projekti: ZPE09, ZPE10, ZPE12- 13, UNDP/ MLJPI BiH elektrifikacija područja sa potvrđenim povratkom	Projekat "ZPE12- 13" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	Projekat "ZPE15" elektrifikacija st. jedinica povratnika i raseljenih osoba	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	UKUPNO Projekata MLJPI (1+2+3+4+5)	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	ZP16OP	UKUPNO Projekata MLJPI (7+8+9 +10+11+12)	Sredstva FMROI (2018. god.)	Sredstva MIRL RS (2018. god.)	Sredstva Brčko distrikt (2018. god.)	UKUPNO Projekata FMROI MIRL RS Brčko distrikt (14+15+16)
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
					ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st. jedinica	ukupno omogućena priključenja na elektro mrežu st. jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st. jedinica	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata
116	Teočak	0							0						1		1				0
117	Teslić	18			3	3	2	1	9								0	3	6		9
118	Tešanj	0			1				1								0	1			1
119	Travnik	0			4	5	3	5	17								0	1			1
120	Trebinje	0				2			2								0		1		1
121	Trnovo FBiH	15				2		1	3								0				0
122	Trnovo RS	18							0								0				0
123	Tomislav grad	0				2		1	3								0	2			2
124	Tuzla	10							0						1		1	1			1
125	Ugljevik	0				1			1								0	2	2		4
126	Usora	0				1	3		4								0	2			2
127	Vareš	1			1	5	2	1	9								0				0
128	Velika Kladuša	0							0								0				0
129	Visoko	0							0								0	3			3
130	Višegrad	69	0		1	7			8								0				0
131	Vitez	0				1		2	3								0	1			1
132	Vlasenica	14				1	1		2								0	2	3		5
133	Vogošća-Sarajevo	0				1			1								0				0
134	Vukosavlje	0			1	2			3								0		7		7
135	Zavidovići	0				3		1	4								0	2			2
136	Zenica	0					1		1								0				0
137	Zvornik	28			7	6	2	4	19					2			2	25	24		49
138	Žepče	0				3	1	3	7								0	6			6
139	Živinice	0							0								0				0
SVEGA:		2023	66	28	116	311	99	95	5	626	0	1	0	0	32	33	66	181	325	0	506

Br.	Općine	Projekti: ZPE09, ZPE10, ZPE12-13, UNDP/ MLJPI BiH elektrifikacija područja sa potvrđenim povratkom	Projektat "ZPE12-13" elektrifikacija st jedinica povratnika i rasejanih osoba	Projektat "ZPE15" elektrifikacija st. jedinica povratnika i rasejanih osoba	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	UKUPNO Projekata MLJPI (1+2+3+4+5)	ZP09OP	ZP10OP	ZP13OP	ZP14OP	ZP15OP	ZP16OP	UKUPNO Projekata MLJPI (7+8+9+10+11+12)	Sredstva FMROI (2018. god.)	Sredstva MIRL RS (2018. god.)	Sredstva Brčko distrikt (2018. god.)	UKUPNO Projekata FMROI MIRL RS Brčko distrikt (14+15+16)
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st jedinica	ukupno omogućeno priključenje na elektro mrežu st jedinica	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata	Broj projekata
			U okviru 16 projekata elektrifikacije u šest Općina omogućeno je priključenje za 66 st. jedinica. U toku je realizacija pet projekata u tri Općine /Lukavac, Foča i Višegrad - 1 st. jedinica i 1 faza za četiri projekata/	U okviru tri projekta elektrifikacije u tri Općine omogućeno je priključenje za 28 st. jedinica. U toku je realizacija pet projekata u tri Općine /Foča, Rudo i Ravno - 31 st. jedinica i 1 faza za jedan projekat/.							U toku je realizacija preostalog Projekta u Stocu. (Održivi)	Projektat završen	Projektat završen	Projektat završen		U toku je realizacija preostalih 6 projekata	U toku je realizacija 31 projekta				

Donji Žaber-1

U toku 2018. godine

U okviru projekta "ZPE16" donesena je Odluka KIRL BiH o odabiru prioritetnih projekata, raspoređena su predviđena sredstva po općinama, potpisani su "Sporazumi o saradnji" i u toku je implementacija svih 19 projekata u 11 projektnih općina /elektrifikacija za cca 156 st. jedinica/.

U okviru projekta "ZPE17" donesena je Odluka KIRL BiH o odabiru prioritetnih projekata, raspoređena su predviđena sredstva po Općinama, potpisani su "Sporazumi o saradnji" i u toku je implementacija svih 35 projekata u 17 projektnih Općina /elektrifikacija za cca 101 st. jedinicu/.

U okviru projekta "ZPE18" donesena je Odluka KIRL BiH o odabiru prioritetnih projekata, raspoređena su predviđena sredstva po Općinama i u toku je implementacija svih 10 projekata u 7 projektnih Općina /elektrifikacija za cca 58 st. jedinica/.